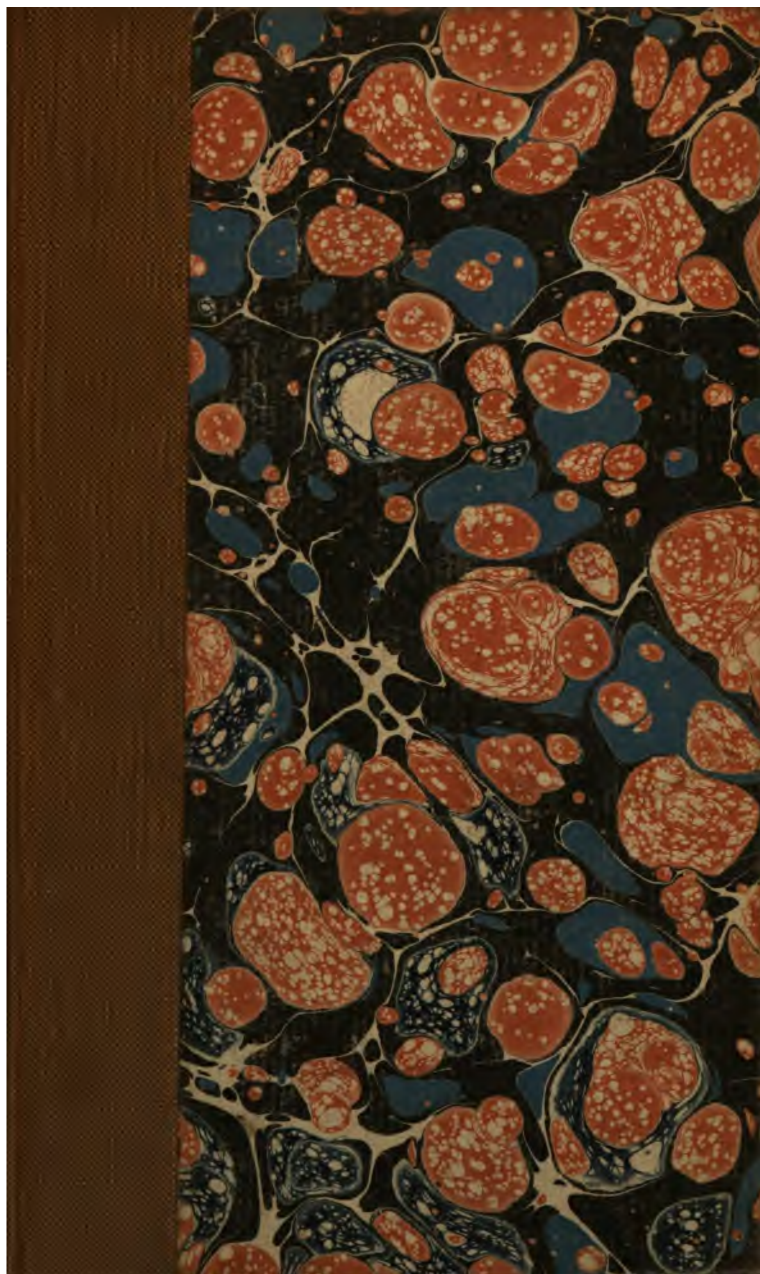

TAYLOR INSTITUTION
DOMI NUS ILLU
MINA TIO MEA

Glossarium Norvagicum

Eller

Forsøg paa en Samling

Af saadanne rare

Norske Ord

Som gemeenlig ikke forstaaes
af Danske Folk,
Tilligemed en Fortegnelse paa
Norske Mænds og Qvinders

Navne

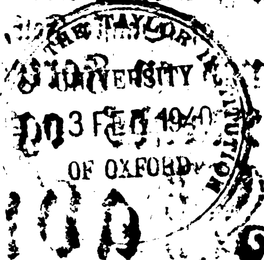
Det fælles Sprog
Til Oplysning og Forbedring
Ved

E. Pontoppidan.

B E R G E N, 1749.
Trykt udi Kongel. Majests. privilegiret Bogtrykk[e]
af Christoph Kothert, og findes hos hannem
tilkiøbs.

Glosarium Norvagicum

eller

Bergen

DEDICATION.

Deres

Høy- og Velbaarne

Excellencer,

Saa og øvrige

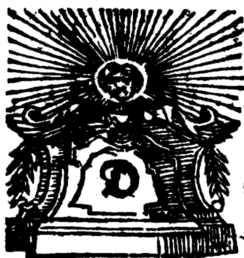
Høyædle og Velbaarne, Velædle og Velbyrdige

samtlige Medlemmer

af

Lærdoms og Videnskabers Selskab

i Kiøbenhavn.

et gaaer mig efter Poetens Ord:

Cœlum, non animum mutant qui trans mare currunt. Saalænge

ge jeg boede i Kiøbenhavn, havde jeg den Ære og Fornøyelse, ugentlig engang at samles med Dennem i den af alle Videnskabs-Elskere høylig fortiente Herres Huus, som Aar 1743 lagde Grund til Deres priisværdige Selskab, og endnu beærer samme med sin Høyviise Anførelse. (*) Hvad een eller anden af os kunde opdage eller og i fuldkommen Lys og

(*) Hands Høy-Edle Excellence Hr. Geheime Conferentz-Raad Johann Ludvig v. Holstein.

Klarhed fremstille til gode Videnskabers Dyrkelse, særdeles til vort Fæderne-Lands, Sprogs og Histories ydermere Kundskab, det var vort fælles Øyemerke og tillige vor Forlystelse. Siden den Tiid ere nogle af Selskabets første Lemmer ved Dødsfald forflyttede til de Førstefødtes Forsamling i en bedre Verden. Andre ere ved Embeders og Boepæles Omskiftelse adskilte derfra. Det sidste har blant andre rammet mig, efter den allerhøyestes Førelse, hvilken jeg

Altid kalder god, i hvor det gaaer.

Derfor betiener jeg mig af denne Leylighed til at fornye hos Deres Excellencer og øvrige gode Herrer, et fraværende Medlems Ihukommelse, afleggende tillige et lidet Vidnesbyrd paa det, som jeg sagde af Begyndelsen, nemlig at min Hu og Hiertelag til bemeldte Videnskabers Dyrkelse ikke er omskiftet ved Luftens og Landets Omskiftelse. Min Hoved-Sag har det aldrig

hiertet; men blant Bi-Sagerne den allerbehageligste, skiønt mit egentlige Kald ikke haver tilskyndet mig, at giøre nogen synderlig Fremgang deri. Jeg boer nu i et Rige, hvor mange Ting findes af det Slags, som bisselig fortiente at fremlegges Deres priselige Selskab til nøyere Grandskning og Undersøgelse. Udi Norge er Naturen reer frugtbar paa saadanne Foster, som sielden forekomme i en Deel andre Lande. Dog dermed kand jeg, for mange Aarsagers skyld,

ikke

ikke give mig af, uden saavidt at jeg med [illegible] Tiden kun-der undertiden. Deres Skarp-sindighed nogle Naturens Læ-rens dygtige men vanskelige Knuder at oplose.

Derimod tilsender jeg Dem denne gang et lidet For-søg paa en Samling af saa-danne rare Norske Ord, som gemeenlig ikke forstaaes af os Danske, men ere dog for en god Deel Danske Ords Rod og Stamme. Jeg venter ik-ke, at mine her og der tilføyede

Gis-

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Dom-
meres fuldkomne Bifald i
[illegible] derfor ikkun et For-
søg og overlader andre at drif-
ve til høyere Fuldkommenhed,
det, som jeg allene fremsætter
paa Prøve.

Endelig ønsker jeg, at det
berømmelige Selskab, under
Vores Allernaadigste Kon-
ges Opmuntringsfulde Regi-
ment, maa ey allene siges at
blomstre, men ogsaa at bære
virkelige Frugter til Fæderne-

Landets Fremvæxt, baade i Hen-dets Dyrkelse og gudfrygtige Sand-heders Opbyggelse. Jeg er med allerskyldigste Høyagtel-se

Deres
Høy- og Velbaarne
Excellencers
samt øvrige
Høyædle og Velbaarne, Vel-ædle og Velbyrdige
Herrers

Bergen d. 1 May 1749.

ærbødigste, skyldigste og beredvilligste Tiener
Erich Pontoppidan.

Skiønsomme Læser.

Da jeg forleden Aar, efter Guds viise og kierlige Raad, kom her til Stedet og skrante at giøre mig, saa snart mueligt, alle de Ting bekiendte, som maatte udkræves til mit Embeds ubehindrede Drift og Førelse, fandt jeg med Forundring, at mange Ord i daglig Tale med Almuens Folk, særdeles med Bønder og Fiskere, vare mig ligesaa fremmede, som jeg frygtede at mine Ord maatte være dem; skiønt jeg siden har merket at de gemeenligen bedre forstaae den Danske, end forstaaes af ham, hvortil Kirke-Tienesten, Landets Lov og andre Bøger, som bruges allene paa sedvanlig Dansk, uden Tvivl give Anledning.

Min Forundring over den Adskillighed blev saa meget større, da jeg mindst

ventede den, men meente jeg forstoed næsten alt Norsk, siden jeg i mine yngre Aar ogsaa havde været her nogen kort Tiid, og da langt lættere kom til rette i daglig Samtale. Imidlertid blev jeg snart vaer at Afvilligheden beroede paa den Øster og Westerlandske dialectes heel store og kiendelige Forskiel, da den første gemeenlig kommer det Danske langt nærmere end den sidste; uden Tvivl fordi her paa Wester-Leden er mindre Omgang med Danske Folk, og den meget biergagtige Situation, imellem Field, Elver og Fiorder afskiærer Bonden fra megen Omgang, ja indelukker, ligesom i en Fæstning, alle dem der ikke for Kiøbmandskab at drive, indfinde sig en Gang eller to om Aaret her i Bergen.

Da jeg imidlertid onskede at forstaae og forstaaes af enhver, saa foretog jeg mig paa min første Visitations-Reyse, begyndte in Julio 1748 at antegne alle mig forekommende fremmede Ord og Talemaader.

maader. Hertil blev jeg saa meget mere opmuntret, da jeg befandt, at i deres Tal vare nogle særdeles significative og Betydnings-fulde, ja nogle beqvemme til at udtrykke de Begreb, som vi i sædvanlig Tale, deels fremsætte med flere Ord, deels med Franske eller andre fremmede Ord, hvilke den Norske Bonde af denne Egn ikke trænger til, hvilket en Kiønsom Læser selv vil finde, og, om han elsker Sproget, saavel fornøye sig med, som forundre sig over. Derimod fandt jeg ogsaa at en stor Deel saadanne gamle Ord, som en Dansk Mand ey forstaaer, vare af fremmed Oprindelse, og ved de til Friisland, Engeland, Frankerig og Grækenland fordum udvandrende Normænd ventelig hiemførte og naturaliserede i deres Sprog. Særdeles skiønnes dette eensligt, hvad de mange Græske Ord angaaer, over hvilke jeg i Begyndelsen meget forundrede mig, ikkun ikke just fordi de vare Græske, men fordi de derhos vare mig som en Dansk ubekiendte; Thi af det

Græ-

Græske Slags findes ogsaa en stor Mængde i vort egentlige Danske Maal, hvilket har givet Sal. Hr. Hans Nyested, fordum Sogne-Præst for Løsning og Korning Menigheder i Aarhuus Stift, Anledning til et Skrift kaldet Athenæ Cimbricæ, eller det Danske Sprogs Udledelse fra det Græske, hvilket MSS. jeg nogle gange har seet hos ham, saa og af hans Mund hørt, han vilde overdrage dets Udstedelse ved Trykken efter hans Død, til vores lærde Hr. Rector Falster i Ribe, hvilken gode Mand selv i sine Cogitat. Philolog. p. 85. Længesiden har meldet os noget lidet om samme instituto, at jeg ey skal tale om Bertilli Canuti Aqvilonii de Danica Lingva Diatribe, Havn. 1640. 8. Vist nok er det at det gamle celtiske Sprog, som meenes at have været det ældste i disse Nordiske Lande, og Japhets Afkoms medførte Maal, leed en kiendelig Forandring ved dets Blandelse med det saa kaldte Ase-Maal, eller

den

[illegible] for Christi Alder af Asia minore og Græken-Land her i Norden ankomne Othins Colonie, som ikke allene i de trende Nordiske Riger, men ogsaa i Tydskland, særdeles blant de Sachsiske Folk, har efterladt sig en Mængde af Græske Ord.

Dog den Sag at udføre er ikke mit Opmerke paa dette Sted, hvor jeg allene erindrer, at iblant de ældgamle Norske Ord, som, saavidt jeg mindes, ere os Danske aldeles fremmede og ubekiendte, findes en god Deel af det Slags, vi knap kunde tvivle om at være Græske. Langt flere, end dem jeg har anført, kunde en ubeqvemmelig hendrages til den Classe. Hvad jeg her sigter til, er ikkun dette, at deslige Græske Ord, som Nordmanden i sit Sprog har privative og ikke tilfælles med os Danske, deriveres formodentlig og efter min Gisning, ikke saa vist fra Othins Tiid og det almindelige Asa-Maal, som fra de særdeles migrationer in medio

dis tævos da adskillige Norske Printzer, saasom Oluf Trygvesen, Oluf den Hellige, Harald Haardraade, Sigurd Jorsalafar og flere, have foretaget og lykkelig udført adskillige Tog igiennem Rusland og Grækenland til Orientalske Stæder. Deres Følgeskab, som var ey et ringe Mandskab, som med dem selv formodentlig største Deels tilbage, og have uden Tvivl ført de saa kiendelige og hartad aldeles Græske Ord ind i deres Fæderne-Land, men ey i Danmark, hvor de ikke komme hen, ligesom paa den anden Side kand være skeet noget deslige af de Danske, der tiente de Græske Keysere til Liv-Garde, saavelsom i den hellige Krig mod Saracenerne. Efter Ordsproget, semper aliqvid hæret, pleye gemeenlig de, som komme hiem efter en lang udenlands Reyse, at føre noget saadant med sig i Sprog, Klæde-Dragt eller andet, som de har forliebt sig i og knap kunde aflegge: Nu omstunder forlade vore reysende,

Junkere omsider Frankerig, men Frankerig vil ikke strax forlade dem alle.

Af lige saadan Anledning er det formodentlig skeet, at nogle skiønt ikke ret mange Franske, Engelske og Frisiske Ord have indsneget sig i det Norske og det efterhaanden bundet Borgerskab, siden mange Norske saavelsom Danske emigranter, særdeles i det 9de og 10de Seculo, under Normannorum Navn, sværmede omkring paa Fribytterie i hine Lande, og til Deels droge omsider hiem igien, for at døe i deres Fæderneland. En Deel Tydske Ord af det Slags som og haves tilfælles med de Danske, meener jeg rimelig at kunde udledes fra Kiøbmændene paa det Tydske Comptoir her i Bergen, helst da samme ikke saa meget bruges i Oplandet som paa Vester-Leden, særdeles i Bergens Bye, hvor hine Tydske Kiøbmænd fra Hanse-Stæderne, særdeles fra Bremen, Hamborg og Lübeck i de 3 sidste Seculis have havt meget

at

at sige, ja saagotsom spillet Mæster meer end i een Henseende. Dennem tilskrives da en Deel af den Bergenske dialectes Adskillighed fra andre, for Ex. at man her ikke siger, Halvtrediesindstive, Tredsindstive, Halvfierdesindstive, Firesindstive, Halvfemtesindstive, men i det Sted paa Tydsk Maade, som og synes mere naturlig efter Tallene, heder det: Femtie, Sextie, Syttie, Ottetie, og Nittie.

Resten af disse særdeles Norske Ord holder jeg for ægte Levninger af Nordens fælles ældgamle Sprog, hvilket nu omstunder ingensteds er at finde, undtagen paa Island, og der ikke engang reent og ret; hvilket jeg hører vore Islandske Studentere bevidne, da det nu brugelige Danske, som længesiden har tabt sin gamle Reenhed ved fremmed Blanding, blander sig atter ved Kiøbmandskab jo meer og meer i det Islandske; saa den ved Vidtløftighed forførte Daatter gaaer hen at forføre sin ærbare Moder med sig. Imidlertid vis-

ser

ser os det Islandske Maal nogenlunde hvorledes Nordmanden, Dansken og Svensken har talet for 700 Aar siden, eller i den store Enevolds Konges Harald Haarfagers Tiid, da mange misfornøyede Norske, af Kongelig, Grevelig og Adelig Byrd, forlode deres Fæderne-Land og udvalte heller at boe, som et friit Folk (skiønt deres Frieheb ey heller varede ret længe) i det fattige Island, end hiemme, og der at begive sig deres Fordring paa større Magt og Herlighed. Det som det Islandske Sprog nogensteds skulle forstaaes uden for Island selv, da maatte det være blant Bønderne i denne Egn, og en vis Geistlig Mand har sagt mig, at blandt hans Sognefolk vare nogle som han havde givet Islandske Bøger at læse i, da de temmelig vel vare komne til rette dermed.

I denne Anledning erindres herhos, at dersom jeg selv havde forstaaet meerbemeldte Islandske Maal, maatte jeg ven-

telig kunde have givet nøyere og bedre Udtydning paa visse Ords oprindelige Bemerkelse, saa og anviist cognationes vocum, eller Ordenes Slægtskab og felles Herkomst langt ordentligere og grundigere end nu skeet er, da jeg her og der har opsanket Ordene saaledes, som jeg har fundet dem efter Hørelse, item ved Hielp af een og anden Præstemand, som, paa min Begiering, har tilsendt mig skriftlig hvad ham er forekommet, og saaledes som han efter Hørelsen haver vidst at skrive det.

Efterat jeg saaledes paa egen Haand havde bragt maaskee 3 à 400 Ord tilsammen, fandt jeg paa min Visitations-Reyse i Mangers Præstegaard, en liden trykt Bog, hvilken satte mig i Forundring, da jeg aldrig før havde seet den, kand ey heller til visse sige Auctors Navn, efterdi Titul-Bladet saa velsom det Bageste var borte, dog mener jeg, det maa være det af Alb. Barthol. de Script. Danor. p. 24. og Alb. Thura, in Idea; Histor.

Histor. Literar. dan. p. 310 anførte, 1646. til Kiøbenhavn trykte Dictionarium Norvagicum Auctore Christierno Jani, Pastore Aschevoldense, (hvilken 1653 druknede paa Reysen til sin Annex-Kirke) skiønt samme siges at være trykt in Quarto, da min omtalte Piece er in 8vo af faa Blade. Derudi fandt jeg en god Deel saadanne Ord, som hidindtil ikke vare mig forekomne, dog ogsaa mange af det Slags, der ey burde have Sted, blant rare Norske Ord, efterdi de ere brugelige blant os Danske selv, hvilket Auctor, som en indfødt Norsk, ikke saa nøye har kundet adskille, ligesom han af samme Aarsag har udeladt heel mange rare Ord, hvilke han ey har vidst at være rare for os Danske. For Resten seer Læseren, ved Sammenligning, paa hvert Blad Adskilligheden af hiin og denne Samling. End videre blev mig kort efter fra en Ven i Kiøbenhavn, som hørde jeg samlede rare Norske Ord, tilsendt et MSS. af nogle Ark, som en ustuderet,

dog temmelig grandskende Mand, længesiden har sammenskrevet i denne Materie, og da Forfatteren synes at have været en Embeds-Mand, som har levet blant Field-Bønderne i Oplandet, saa forsynede mig samme hans Arbeyde med en Deel Ord fra den Egn, hvilke ellers vare blevne mig ubekiendte.

Nu, hvad jeg har det giver og udgiver jeg ingenlunde for noget fuldstændigt eller saadant, som ikke skulle trænge til Forbedring af de bedre Forfarne, især deles af indfødte Normænd selv, som jeg ved dette lidet Forsøg ville opmuntre til deres Fæderne-Maals Dyrkelse og Opdagelse, hvorved Grunden til vort almindelige Danske Sprog langt nøyere blev indseet, og i Lovene saavelsom i Historien paa visse Steder givet ønskelig Oplysning for Efterkommerne, i hvis Øyne mange Ting, som nu allerede ere os utydelige og fremmede, ville ellers med Tiden blive langt mørkere og deres Opdagelse mindre muelig.

En anden Brug og Nytte heraf er denne, at da aarlig en god Deel Danske Mænd i Norge, saavel som Norske Mænd i Danmark, ved Guds Forsiun føres til saadanne Embeder, som udkræve først og sidst at forstaae ikke allene Kiøbstæds Folk, men ogsaa fornemmelig Bonde-Almuen paa Landet, hvilken holder hart ved sit Fædrene-Maal, see, saa kand særdeles en Geistlig Mand, der strax maa forstaae Bonden, ved at blade lidet i denne Glose-Bog, hatte sig en Gienvey dertil, lettere eller snarere end ved lang Omgængelse.

I Anledning af visse Ord, har jeg paa nogle faa Steder giort en liden digression, til saadanne Ting, som egentlig ikke røre en Glose-Bog, men en Physisk Beskrivelse af Norges Rige. Saadant Arbeyde ønskede jeg, at den som dertil havde Tiid, Evne, Indsigt og Forfaring, maatte paatage sig, da jeg gierne efter min liden Formue ville række ham Haan-

den med de Anmerkninger som jeg her og der kand giøre. Sagen var sin Umag værd: thi jeg forsikkrer, at faa Lande har flere Singularia physica, og flere magnalia Dei, Sensibus obvia, end det gode Norge, hvilket frem for mange andre Landskaber, kunde fournert en Derham eller hans Lige, overflødig Materie til physico-Theognostiske Betragtninger. Jeg undrer meget paa, at saadant hidindtil er forsømt, saavidt jeg veed. Dog berettes mig af en god Mand, som jeg i denne Sag har aabnet mine desideria, at den velbekiendte Hr. Peder Clausen Undalinus, ligesom i andre, saa og i denne Deel af sit Fæderne-Lands Historie, har giort sit Beste, og sendt sit MSS. til Doct. O. Worm i Kiøbenhavn at revideres. Denne Revisor efterlod det i sin Stervboe. D. Caspar Bartholin tog det derfra til sin Gaard Hagestæd i Sielland. Der brændte det tillige med hans gandske Bibliotheque. Men for at komme til mit propos igien, da

da figer jeg, at dine faa inspergerede physiske remarques, som in oculis non nisi Grammaticis, kunde skiønnes extravagancer, og secundum qvid fortiene det Navn, ere dog ikke uden Overleg og god Hensigt indløbne, nemlig, ikke for at løbe det jeg ey agter mig i Stand til at holde, men for at opvække til videre Eftertanke og Anslag de gode Mænd, som, si non in toto, tamen in parte una vel altera, kunde af egen tilforladelig Forfaring aabne Veyen til videre Indsigt i den store Skabers saa viise som kierlige Huusholdning med os i Naturens Rige. Jeg vil ikkun nævne Ichty-Theologiam allene, eller Guds Kundskab indhentet af hans Huusholdning med Fiskene. Ville nogen undersøge den Materie grundig og tilgavns, da vidste jeg ham ingen bedre Skole eller Bibliotheque, end at passere et Aars Tid i det mindste, blant Strandsiderne her i Bergens Stift eller og i Nordland. Sandelig, hans Opdagelser, skulle sette alle Europæer i Forundring, og dersom

 han

han havde Indsigt nok i Tingenes Sammenheng, til at visse den, og atter i den Guds underlige Raad og Hensigt, saavidt som vi usle Idioter her kunde staae os til, da troer jeg, han giorde en priisselig, ja hellig og opbyggelig Gierning. Alt for mange ere de som daglig misbruge Naturen til at vanære Gud. Vel os, om vi kunde anvende dens Betragtning til noget bedre.

Ved Enden af denne liden Samling setter jeg en Fortegnelse paa nogle Norske Mænds og Qvinders Navne, saavidt samme atter ere os Danske aldeles eller dog største deels, ubekiendte. Af denne sidstbemelte Samling har jeg her i Stift-Kisten forefundet en Copie, som viiser, at den er giort efter Hans Høygrevelige Excell. Hr. Grev Christ. Rantzows Befalning, da det Rige endnu var saa lykkelig, at have Hans Excellence til Statholder. Nogle flere Navne har jeg siden opsøgt og lagt hertil, saa og rettet

Skrivemaaden efter de bedre skiønnendes Raad. Dog hvad bemelte Skrivemaade eller Orthographie angaaer, da bliver vel i det gandske Glossario, her og der adskillige Ord, som andre ville stave anderledes, efterdi Udtalen ikke overalt er den samme, men differerer merkelig end og saa paa faa Mile, ligesom de adskillige dialecter giøre, at et og andet Ord kunde være mangen indfødt Normand selv ubekiendt. Videre har jeg herved ikke fundet fornødent at erindre, men ønsker Læseren at leve vel i Guds Naade.

Bergen E. P.
d. 20 Febr. 1749.

A.

Aabiter *Subst. masc.* en Knibe-Tang, qvasi den der bider paa eller tager fat paa noget.

Aaborsel *Subst. masc.* Varetægt.

Aabry, *Adj.* jaloux, misundelig, Kindsyg, kaldes og af nogle den sorte Syge.

Aafot, *Adj.* det som fattes og man endnu trænger til.

Aagingin, *adj.* nærgaaende, overhengende

Aakan, *adj.* Vor. lat. Noster

Aake vel Aaker, *subst. masc.* en Slagde for Dørren.

Aaklæde, *f. neutr.* et Senge-Dekken eller Overdyne.

Aaleis, *f. m.* Anledning.

Aaraad, *f. m.* Forset, heraad Hue, oplagt Raad. See Norske Lov pag. 960.

Aarböxe, verb. at være ansvarlig for en Ting til en vis Tiid.

Aare-maal, *f. n.* en Tid efter Aar.

Aas, *f. m.* en flad og jevn Bierge-Top eller et andet høyt Sted af den Beskaffenhed, unde Danis Ryg-Aasen, som ellers af nogle kaldes Mønningen paa Huuset. Udi Norge endes mange Steders Navne paa Aas, saasom: Landaas, Gielderaas, Fyndaas, Lindaas &c. Radix er uden Tvivl den gamle præpositio loci, aa, i. e. paa, oven paa.

Aatteglömme vel Aattegloume *f. fæ.* quasi Eftergløemt, bruges egentlig om et gammelt besovet Qvindfolk, som er bleven gaaende i Foragt og Forglemmelse uden Giftermaal.

Æder-Tak, *f. m.* et hvert forgiftigt Dyr. Et ærrigt Menneske kalder man med samme Navn.

Ætle, *verb.* at levne, holde til gode, underdiden ogsaa at tillave e. gr. ætle meg dæ. Maaskee af ἐθέλω, jeg vil.

Ætt, *f. m.* plaga mundi, et vist Hiørne paa Himmelen e. gr. Nu er Vinden paa sin rette ætt,: Nu staaer den paa sin rette bestandige Kant.

Ætt-gal. *adj.* forvildet i henseende til Compassets Streger, saa man ikke veed at adskille Øst, Vest, Sønder og Nord.

Ættlegning, *f. m.* Slegtskabs Udregnelse, naar man vil vide af hvad Art og Æt, eller Affkom nogen er.

Æve, *f. m.* en lang Tiid, αἰών, ævum, e. gr. hvilken æve blevst du borte.

Afdraate, *f. m.* Det man har af Køer, Geder eller Faar scil. Melk, Ost, Smør, e. gr. Er det al Afdraaten din?

Afrode, *f. m.* u-vis Indkomst, u-vendtet profit, accidencer.

Agn vel Ang, *f. n.* Den Lokkemad man setter paa Mede-Krogen for at fange Fisk. ἄγκιστρον, hamus.

Aill, *adj.* Gammel, undertiden gammel og svag tillige, e. gr. En aill Mand, congr. cum germ. Alt. Undertiden betegner det at en Ting er borte, forbrugt, fortæret. e. gr. Øllet er aill, ligesom man i Sachsen siger: Das Bier ist alle, naar intet er meer paa Tønden.

Alke

Alke, *verb.* at stræbe, arbeyde paa, forte, a gr. ἀλκη, robur.

All, *f. n.* Rod Furre-Træ, som ikke raadner fordi det er fuldt af Harpix, hvorimod Geiten, eller det hvide Furre-Træ er langt ringere.

Amber, *f. m.* en Botte, som Gryn eller deslige giemmes udi.

Ambete, *verb.* at give Fæet sit Foer.

Anger, *f. m.* bruges nu omstunder alleene in compositis, ut Stavanger, *Koupanger*, Hardanger, Evanger, Leganger, Angersklev &c. og er af samme Bemerkelse, som det Danske Ord Eng: pratum, planities, campus depressus. Hinc forte provincia german. Engern und Westphalen. De som udlede mange af vore gamle Ord fra det Grækiske, kunde her giette paa ἀγκος, vallis, en Dal.

Andro, *f. m.* Modvind.

Anlet, *f. m.* Ansigt, congr. cum germ. Antlitz.

An-

Anmark, *f. m.* Alleshaande Fæ, i sær smaa Creature i Bondens Gaard.

Anse vel Ense *verb.* at agte, æstimere, bruges meest negative.

Anskab, *f. m.* det samme som Anlet, naar det er et ont og fælt Ansigt.

Ansödd, *adverb.* qved, omkring.

Anveiggien, *f. m.* den lange Bænk, som i Bonder-Huuse staaer langs ad Veggen.

Apeskaaren, vel Aapeskaaren, *adj.* Aabenmundet, som ikke kand tie.

Arr, *f. m.* et kroget stykke Træ med Jern paa Enden, bruges som en Plov i steenig Jord.

Ask, *f. m.* en Melke-Bötte.

Au, *adj.* god, brav, e. gr. En Au Mand.

Aule, *verb.* at drive noget med Fliid og Iver e. gr. Jeg har saa mangt at aule. Hinc dan. Auling vel Avling i. e. Jordbrug og Agerdyrkning: Maaskee αὐλή, en Stald har nogen Hensigt hertil.

Aur, *f. m.* Grund eller Gruus.

B.

Baadne-maal, *f. n.* de 40 Uger, i hvilke en Hustru gaaer med Barn.

Baadnebragd, *f. m.* Forældres og Borns fælles Kierlighed.

Baatten, *f. m.* Bund, βάθος, profundum, hinc verbale Batter, det batter ikke, forslaaer ikke, naaer ikke til Bunds.

Bar, *f. n.* Grene og Lov af Furre-Træ.

Bæring, *f. m.* en Hiord af Faar, Koer eller deslige Creature.

Bæse, *verb.* at giste sig selv eller andre e.gr. Est du bæset? Har du bæset Sonnen din?

Bamse, *f. m.* en Biorn.

Bangle, *f. m.* en uduelig Mands Person, hinc forte Bengel.

Bare vel Barde, *verb.* Tærske Korn. Maaskee fordi det giøres blot og bart ved Tærskning.

Beel vel Bil, *f. m.* en vis Tiid om Dagen eller Aaret, ut Noensbeel, Sommersbeel.

Beent,

Beent, *Adj.* lige, jevnt ut, beent over i. e. lige over.

Begaving, *s. m.* den onde eller faldende Syge.

Beite, *s. m.* at garve eller berede Skind, forte idem ac germ. Beitzen, hvilket dog siges gemeenlig om Træ, som beitzes med Skede-Band eller andet.

Beite, *s. m.* Græsgang e. gr. Hesten gaaer i god beite.

Beiter, *s. masc.* Tver-Bielken i et Huus.

Beitski, *s. m.* Den Stolpe næst ved Døren hvor Side-Bielkerne sankes i de Norske Træ-Huuse.

Bek, Bek-List *s. m.* det Tver-Knæ, som binder Baaden midt i.

Bele-vetle, *s. m.* Ja-Ord, Forlovelse. Maaskee Endelsen er af det frisiske Wet, Lov, saa at Belevet eller vetle bemerker Friernes Lov, da de ved Ja-Ord bindes til Loven, og som de Gamle havde ingen anden Lov end deres bekiendte Vedtægt, saa maaskee vet er contracte Vedtægt.

Bi, *verb.* er vel er til, ut. dar bi inkie, det er intet, idem cum Angl. to be, at være.

Bidne *f. neutr.* et slags Drikke-Kar.

Bikie, *f. f.* en Tispe eller Hun-Hund.

Bilæ, *f. m.* en Øxe. germ. Beil.

Bingse, *Subst. f.* en Biørninde, ursa.

Bisna, *verb.* at forundre sig.

Bisprov. *adverb.* At være ude paa Bisprov i. e. ude i Besøgelse eller at see sig om. U-den Tvivl af at bisse, løbe omkring, unde Bisse-Kræmmer, og Prov, Bidne.

Blaand vel Blænnin, *Subst. masc.* Den sædvanlige Bonde-Drik, en Blanding af Melk og Vand.

Blesme, *verb.* at løbe i Brunst, saasom Hiorten og Gede-Bukken paa visse Tiider.

Blesiun, *f. n.* et Ansigt.

Blöy, *f. m.* en Kile.

Bö, *f. m.* en indhegnet Jord eller Eng.

Böid-Böidelaug, *f. n.* et vist beboet District

strickt paa Landet, saavidt samme settes imod en Bye e. gr. Det spørges baade i Bye og Böid.

Bölie, *verb.* at brøle, skraale.

Bör, *s. m.* god Vind. Modbör, Modvind. hinc Börfast, den som maa ligge og blie efter Vind.

Börna, *s. m.* Allehaande Fornødenhed, saasom Redskab og deslige. e. gr. Her er ikke Börna dertil. Maaskee af Ber. opörtet.

Börre, *s. m.* en Bing eller stor Kiste til at giemme Korn-Vahre i.

Böxe, *verb.* at springe, hoppe.

Böxel, *s. m.* Fæste som gives af en Gaard, hinc verb. at böxle, at fæste.

Boler, *s. m.* Smaakopper.

Bomme, *s. m.* et lidet langagtigt Skriin eller en stor Eske, saasom: Mad-Bomme, Kniv-Bomme; Kandskee *βομβύλη*. et Beggere har nogen Hensigt hertil.

Bondlike, *adverb.* paa Bonde-Manieer, Rustice.

Borcising, *f. m.* den som først setter Boe eller slaaer sin Boepæl.

Borre, *f. m.* et pukket Spænde af Sølv, hvormed en Bonde-Qvinde pryder sit Liv-stykke

Borrisk, *f. m.* en Tallerken, quasi Bord-Redskab

Boss, *f. m.* det Støv eller Skarn som falder i Øyet.

Bouste, *verb.* Storme, bruse.

Braane, *verb.* at smelte, e. gr. Isen braaner.

Braase, *f. m.* et Spænde.

Braate, *f. m.* en Jord, som ved Skovens Afbrændelse ryddes og giøres til Ager. hinc: brænde braate. Braate-Ild.

Braato, *f. m.* et brat og steilt Sted paa Klippen.

Breste, *verb.* at fattes. unde dan. Brøst Mangel.

Brygda, *verb.* at agte, skiøtte om, e. gr. Meg brygdast ikkie om deg, jeg skiøtter intet om dig.

Briim, *f. m.* Ost giort af Gede-Melk temmelig haard og sey.

Broog, *f. m.* et par Buxer. hinc dictus Regner Lodbroog, Regner med de lodne Buxer.

Bryn, eller Brun *f. m.* en skarp Kant. Paa Dansk bruge vi det Compositum Øyen-Bryn, om Kanten af den Hule, som Øyet ligger i. Bryn eller Bryne betyder og her til Lands særdeles en Slibe-Steen, fordi den giør skarp og kantet.

Bryst, *f. m.* Huusgavl.

Budeie, *f. f.* en Pige, som malker og røgter Creaturene.

Budstik, *f. m.* en Pind, som sendes fra Gaard til Gaard for at kundgiøre Øvrighedens Befalning, hvordan dermed forholdes, see Norske-Lov 1 Bog 3 Cap. 9 Art.

Buehage, *f. m.* Fægang, Græsgang.

Buesllidt, *Adj.* siges om en Mand, som Creaturet er død for, saa han er i slet Tilstand.

Buen, *adj.* færdig, til rede e. gr. Est du buen. Jeg buer til.

Buna, *f. m.* Boeskab.

Busædar, *f. m.* En Person, som ligger nogensteds i logement.

Busta, *f. m.* Boe-Sted, Bøepel, hinc. at [illegible] til busta, sanke noget til Boe.

Bytna, *verb.* dekke til, legge Noget paa et Kar.

D.

Daae *f. m.* Art, Natur: der er ingen Daae i ham.

Dabb, *adj.* Taugs, stille.

Dætte, *verb.* at falde. Om det Danske Ord, dratte har nogen Sammenheng dermed veed jeg ikke.

Danske *verb.* Danizare, idiotismum danicum admittere, at stille sig Danſken lig. Hør hvor han dansker. Saa siger Bonderfolk til Spot, naar en af dem dreyer sit Maal efter Dansk Tale.

Dall, *f. m.* en liden Bytte.

Deer og **Dær.** Han og Hun af Creaturene.

Degiel, *f.* m. Kaarde, cum germ. Degen.

Deikan, *adj.* Evers lat. vester

Deile, *verb.* at skiende, lade ilde paa.

Dierf, *adj.* dristig, som tør.

Diggar, *adj.* Tyk, germ. Dik.

Direk, *s. m.* Svikken paa en Tønde.

Dok, *s. m.* tykfalden Snee.

Donnefield, *s. m.* en Qværn at male paa.

Dos, *s. m.* et Skiørt, kaldes ogsaa Stak.

Dot, *adj.* Skamfuld, nedslagen, e. gr. Barnet stoed dot, det kunde ikke svare for sig.

Dotten, *s. m.* en Tolle eller Troppe til et Hul.

Dova, *s. m.* Baglenden paa en Hest.

Dragsu *s. m.* Bølgens heftige Træk naar den gaaer tilbage og tager med sig hvad den nyelig har kastet paa Land.

Drau, *s. m.* en meget flad Slæde, som bruges til at slæbe Træ eller Tømmer paa, da den allene har et Tvær-Træ og tvende Slæde-Træer saa lange, at Hesten gaaer imellem dem.

Draule, *s. m.* Melk der koges saa tyk som

 Smør

Smør eller Ost: en stor Bonde Delicatesse, som bestikkes med Rosiner og Corinder og ofte med Peber; da det sendes til Forærring, ogsaa som Kiøbmands Vahre fra Nordland til Bergen.

Drægg, *f. n.* et lidet Anker til en Baad.

Dridd, *f. m.* Skarn, Ureenlighed. hinc adj. Driddæ, ureenlig.

Drot, *f. m.* Herre. compos. Jord-drot den som Jorden hører til, hinc. Drotning, contracte Dronning germ. Dros, Drosset, Land-Drost.

Drou, *f. m* en formeent Gienganger, særdeles naar den findes paa Kirkegaarden.

Duelen, *f. m.* Davre, jentaculum.

Dunne, *f. m.* en And anas.

Dybtænkt vel. diubtænkt. *adj.* dybsindig.

Dynning, *f. m.* Søegang eller Havets heftige Bevegelse i hule Bølger, efter at Stormen allerede har lagt sig.

E.

Ei vel Eid, *f. n.* Isthmus, en smal Strim-

mel Jord, et snevert Jordsmon imellem tvende Vande, saa at en Halv-Insul derved fojes til det faste Land. Sic. Trannes-Eid, Mands Eidet. Det Danske Ord Eiland kommer uden Tvivl deraf, skiønt det bruges for en Øe eller et omflødt Land. hinc forte ἰδυω, Idus, ab iduo, divido, qvia mensem dividunt perinde ac isthmus Maria.

Eid, *adj.* Salig Afdød, afgangen. gall. *feu.* Far-eiden, Moer-eiden, Sal. Fader, Moder.

Eikebose *f. m.* Enke-Mand. Eike. *f.* en Enke.

Eino, *adv.* jevnt og stedse. ut. Han gik eino, han stoed ey stille.

Einörkin, *adj.* den som er eene i Arbeyd uden Hielp.

Eis, *interject. gaudendi.* Meget vel! det fornøyer mig.

Eise, *conjunct.* Ogsaa, ligesom.

Eisemal, *adv.* Eene, allene for sig selv. *e. gr.* Jeg var eisemal. Er han eisemal? Ja, ten.

Eis-

Eiskans, *interject.* Lystig frisk op.

Elv, *f. m.* en Flood eller et stort flydende ferskt Vand, hinc. Elve-Brud, naar en Flood bryder sine Grændser og oversvømmer Landet.

Engvan, *Pronom.* Nogen eller noget uvist, aliqvis, qvidam. Engvansinde, en gang i naar det bliver.

Erf, *f. m.* det Dyr Vielfras, som af Bønderne udgives for at være Biornens tredie og mindste Unge, da det sielden hender sig at den legger flere end twende.

Evne, *f. m.* Det Stykke Træ eller anden Materie som en Ting kand giøres af.

F.

Faaehof, *adj.* uduelig.

Faakundand, *adj.* vankundig.

Faati vel *Faatisom, adj.* Nysgierrig.

Fæng, *f. m.* Mængde, stoer Hob.

Færing, *f. m.* en liden Baad, som roes af 2 Mand

2 Mand. Far faldes og af nogle en hvert Fartøy.

Fæstling, *s. m.* en Fæstemand, forlovet Person.

Faggersiis *s. m.* Fugle-Konge, som kryber ind i Huusene naar han venter Snee.

Fampe, *verb.* at passe sig, være til Maade e. gr. det famper best.

Fang, *s. m.* Skiød, gremium.

Fannar, *s. n.* En Flok Qvæg.

Fante, *s. m.* Omløbende Stodder, som dog vil ansees for noget. φαντάζομαι, appareo, ostendo me. Paa Dansk sige vi Phantast om en prålende Giek og Dagre, maaskee af samme Oprindelse.

Fause, *s. m.* et Slags Krabber med meget lange Fødder, ere at ansee som Edderkopper i Havet.

Fessie, *s. f.* et Skieldsord eller Øge-Navn, brugeligt om et løsagtigt Qvindemenneske, som løber ublue omkring.

Feyen *adj.* Glad over noget.

Fiælg, *adj.* smuk, yndig, anseelig hinc verb.

at fiælge, at pryde, pynte, smykke. Man siger og ogsaa onskeviis: Gud fiælge dig, giore dig til gode.

Fiælhog, *s. m.* det Sted i Gaarden, hvor man hugger Brænde paa.

Fiær, *s. m.* Strandbredde, Havside hinc Fjære og Floe, Ebbe og Floed. e. gr. det fiærer stærk i Dag.

Fiæs vel Fias, *s. n.* Løgnagtig Snak og Sladder.

Fiatre *verb.* Fiatring verbale, er Skyttens Gierning, naar han med visse Ord som en Besværelse, hefter Dyret saa det ikke kand undløbe ham. Egentlig er det at binde, fængsle. Fiædder eller Bolt og Jern hører vel herhid.

Field, *s. n.* Steen-Bierg hinc Field-skreed, naar Fieldet brister, falder ud og ofte gior stor Skade paa Huuse, Mennesker og Qvæg.

Flage *s. m.* en hastig kaste-Wind, som kommer uforvarendes need over Fieldet i Fiorderne og gior megen Skade. φλάζω, παφλάζω, æstuo.

Flesme *s. m.* Karte-Byld.

Flisa, *verb*. at lee uanstændig, grine og gabe tillige.

Floe, *verb*. at lunkne, varme lidet.

*F*log, *f*. *m*. den flyvende Gicht, arthritis vaga.

*F*loor, *f*. *m*. Fæ-Stald, som og kaldes Fiöse med et almindeligt Navn, men Floor sammensøyes med Creaturens Navne, saasom Koe-Floor, Gede-Floor, Smale-Floor, Faarestie.

*F*luse, *f*. *f*. et fremfusende og uforsigtigt Qvindfolk.

*F*oin, *f*. *m*. Snee-Dynge

*F*oner vel Foiner, *f*. *m*. den Gave som Giesterne sende til Barsel, Bryllup eller Gilde. Udi Slesvig eller sønder Jylland kaldes det Faan.

*F*orkie, *f*. *f*. af samme Bemerkelse som Fesie, e. gr. din Forkie og Fesie.

*F*orr, *adj*. Hastig som vil afsted. e. gr. Hesten er forr.

*F*orstæ, *f*. *m*. en lang Bænk, som staaer for ved Bordet i Bønder-Huuse.

Forölleleg *adj.* Overflødig. hinc Forrölleligheit.

Fræge, *verb.* at spørge. germ. Fragen.

Frampaa *f. m.* en Springe-Dantz.

Framsiunt *adj.* En som kand see frem for andre, og hvad ellers er usiunligt e. gr. foreftaaende Tilsfærd, visionarius.

Froms sive Fromse *f. m.* det forstefødte Drenge-Barn φροιμίζομαι, exordior, jeg begynder. Fromse-Kalv er og den første Kalv Koen bærer.

Fry, *verb.* at sørge være bedrøvet.

Fuldfiaa, *adj.* Fuldkommen til sin Mad og til sit Arbeyd.

Furtin, *adj.* Vreed, hinc *Furtinggiæ*, Vrede.

G.

Gaa, *verb.* at fornemme, skionne, blive vaer præter: gite. e. gr. æg haur ikke gite dæ. Jeg har ikke merket det.

Gaae i Gulvet *verb.* gaae i Barselseng, giøre Barsel: ad literam intelligendum, qvia parturientes in Norvegia mulieres flexis incumbunt genibus. Fare i Seng; er af samme Bemerkelse.

Gaare *s. m.* Havs-Bølge Siöe-Gaare.

Gaate *s. m.* noget mørkt eller Uvist som man skal giette sig til, en vanskelig Knude at opløse, ænigma, germ. Rätzel. Gaate er verbale af giætte, men fattes paa got Dansk.

Gammen, *s. m.* Glæde og Lystighed e. gr. at bruge Gammen, giøre sig glad γάμος, nuptiæ, Bryllup hvor man er glad.

Gamp, *s. m.* en Hest.

Gan *s. m.* Troldom Forgiørelse, it. Forgift hinc. Gan-Flue, en indbilt Trold i Flues Lignelse, som Finlappen siges at have i sin Eske og udsende til Skade naar han vil.

Garpe, *s. m.* saa kaldtes fordum de Tydske Kiøbmænd paa Contoiret i *B*ergen. Garpe-Bryggen er de Tydskes Broe.

Gate, *verb.* at bore, giøre Hul.

Gaupe *s. m.* En Løs af hvilke Dyr her findes,

 Kiønt

skiønt i ingen stor Mængde 3 Slags, nemlig Ulve-Gauper, Ræve-Gauper og Katte-Gauper, hvilke sidste holdes for de rareste og beste.

Gente, vel Jente *s. f.* en Pige γενετή, nativitas.

Giære, *s. m.* Skikkelse, Dannelse, façon.

Giæster, *s. m.* Gier, som settes paa Øl. germ. Geste.

Gield, unde Præstegield. *s. n.* et Præste-Kalds District, af 3, 4 à 5 Kirke-Sogner.

Gilia, *verb.* at beyle eller frie til nogen.

Gimisse, *s. m.* Vegelsindighed, Ustadighed.

Gint vel Gilt, *adj.* Got og stærkt: bruges særdeles om det Øl, som Bønderne lave til deres Gilder, saa at det settes paa heed Gang, da det strax giør rusende og fortumlet i Hovedet, hvilket efter deres Tykke, hører ad bene esse.

Giöddin, *adv.* gierne, godvillig.

Giöm-Sek, *s. m.* en Lomme. Af at giemme eller giømme.

Giöring, *s. m.* Reeb, som spendes om

Slæ-

Slæden og Læsset naar mand ager Hoe hiem.

Glaa, *verb.* siges om Solen ved dens Nedgang: Solen glaaer nu, den daler.

Glane, glamtze *verb.* Gloe og see nøye paa noget. γλήνη, pupilla oculi & ipse oculus.

Glanker, *f. m.* en Hykler, Øyenskalk.

Glarstue, *f. m.* et Huus med Vindver paa Siden, og ey som sedvanligt i Norge med Hul paa Taget: vid. Liur.

Glebs, *f. m.* en Ræve-Sax: metaphorice, Fare, Betryk, e. gr. Nu er han kommen i Glebsen.

Glirae, gliir, glirin, *f. m.* Glæde, Lystighed.

Glob, *Adj. & adverb.* overflødig. Bruges særdeles om Fiskerie e. gr. det er et glob Fiskende, da alle faae nok.

Glog vel glug, *adj.* skarpsiunet, agtpaagivende.

Glom, *f. m.* Giek, Narr.

Godslig, *adj.* from, godhiertig, refpondet germ. Gütig & gall. debonnaire.

Gomme, *f. f.* en Hustrue. γαμέω, tager til ægte.

Gotn, *f. m.* den Fiske-Ravn, som gydes paa Havsens Bond og ofte skiuler den med sin Mangfoldighed, ja staaer en Alen tyk paa Bonden.

Goul, *f. masc.* et slags Vildgiæs, som i største Mængde kommer her ved Pintzedags Tiid, og flotter Nord paa; de ere meget fede og derhos velsmagende.

Gra-Heft *f. m.* en Stod-Hest, vrinsk Hest.

Gra-Stud, *f. m.* en Tiur.

Gravbakke, *f. m.* en Kirke-gaard.

Gravfæfte, *verb.* at begrave med Liig-Prædiken eller en Tale over Graven. Maaskee de Papistiske Geistlige, som havde mange dogmata lucrifica, giorde Folk viis, at den Døde gik igien og blev ikke fast liggende i Graven, med mindre man bekostede en saadan Gravfæstelse over ham, som den Gang skeede ved Siele-Messer, hvis Afskaffelse

tem-

tempore reformat. giorde Rum for Liig-prædikener, ne rueret reditus cleri maximam partem, ceremoniis innixus & affixus. Af denne Grund holdes ogsaa Gravfæstelse paa mange Steder i Bergens Stift med dem som døe paa Søen, skiønt deres døde Legemer ikke findes; thi denne Døds-Maade er, desverre, alt for sædvanlig for Lodser og Fiskere, af hvilke neppe den halve Deel, paa nogle Steder faae anden Grav end Havets Bund.

Grepalig, *adj.* dygtig, treflig. e. gr. en grepalig Karl.

Grettin, *adj.* vreed, avindsyg, knurvurren.

Grey, *adj.* Lumpen, slet, item fortredelig.

Greye, *verb.* at sette noget i ret Skik og Orden. e. gr. Lad mig ikkun greye den Saj.

Grinn, *f. m.* et Leed, det som lukker Aabningen paa et Gierde. I det gamle Sprog er Grinn, enhver Aabning eller Splitte: deraf kommer Green, som staaer ud fra Træet, item Griine, viise Tænder aabne Læberne.

Godslig, *adj.* from, godhiertig, respondet germ. Gütig & gall. debonnaire.

Gomme, *s. f.* en Hustrue. γαμέω, tager til ægte.

Gotn, *s. m.* den Fiske-Ravn, som gydes paa Havsens Bond og ofte skiuler den med sin Mangfoldighed, ja staaer en Alen tyk paa Bonden.

Goul, *s. masc.* et slags Vildgiæs, som i største Mængde kommer her ved Pintzedags Tiid, og flotter Nord paa; de ere meget fede og derhos velsmagende.

Gra-Hest *s. m.* en Stod-Hest, vrinsk Hest.

Gra-Stud, *s. m.* en Tiur.

Gravbakke, *s. m.* en Kirke-gaard.

Gravfæste, *verb.* at begrave med Liig-Prædiken eller en Tale over Graven. Maaskee de Papistiske Geistlige, som havde mange dogmata lucrifica, giorde Folk viis, at den Døde gik igien og blev ikke fast liggende i Graven, med mindre man bekostede en saadan Gravfæstelse over ham, som den Gang skeede ved Siele-Messer, hvis Afskaffelse tem-

tempore reformat. giorde Rum for Liigprædikener, ne rueret reditus cleri maximam partem, ceremoniis innixus & affixus. Af denne Grund holdes ogsaa Gravfæstelse paa mange Steder i Bergens Stift med dem som døe paa Søen, skiønt deres døde Legemer ikke findes; thi denne Dødsmaade er, desverre, alt for sedvanlig for Lodser og Fiskere, af hvilke neppe den halve Deel, paa nogle Steder faae anden Grav end Havets Bund.

Grepalig, *adj.* dygtig, treflig. e. gr. en grepalig Karl.

Grettin, *adj.* vreed, avindsyg, knurvurren.

Grey, *adj.* Lumpen, slet, item fortredelig.

Greye, *verb.* at sette noget i ret Skik og Orden. e. gr. Lad mig ikkun greye den Saj.

Grinn, *s. m.* et Leed, det som lukker Aabningen paa et Gierde. I det gamle Sprog er Grinn, enhver Aabning eller Splitte: deraf kommer Green, som staaer ud fra Træet, item Griine, viise Tænder aabne Læberne.

Gro, *f. m.* en Padde, Tudse.

Gudsfæng, *f. m.* Guds Velsignelse, Overflødighed.

Gulle, *verb.* at blæse, hinc Hav-Gul/ den Vind, som staaer ind af Havet i Fiorderne.

Gut, *f. m.* en liden Dreng, da ellers en fuldvoxen Karl paa Norsk kaldes Dreng, ligesom det og maa tages i vore ældste Danske Oversettelser.

Gyrte, *verb.* at giorde, omgiorde sig. lat. cingere. germ. gürten.

H.

Haar-Hætte *f. m.* Parouqve. Vel givet og værd at antage.

Hæse, *f. m.* de Stager eller Stænger, som her opsettes om Høsten til at henge Korn og Høe paa, at det kand tørkes. ἵζω, pono, I Danmark kaldes Hæs en Korn eller Halm-Stak, som ey kand rummes under Tag. Hæsgiær er en Samling af saadanne Stager tillige med Tvær-Træer som Høe kand henge i.

Hævi *adj.* Goed, giev, lykkelig. *Angl.* Happi.

Hagemonde, *adv.* Kandskee, vel mueligt.

Haine, *f. f.* en Aars gammel Geed.

Hakie, *f. m.* en Spade.

Hald, *f. m.* Hank eller det man holder paa, ansa.

Haldfast, *f. m.* en Knappenaal.

Hamle, *verb.* at roe med Aaren saa man skyder den idelig fra sig og ikke drager den til sig. At hamle med en, er at certere og holde ud. ἅμιλλα, certamen, Striid.

Hamle-Baand, *f. n.* det Baand som Aaren henger i, naar den slæbes.

Hammer, *f. m.* Steile Steder i Fieldet, hvor Dyrene undertiden forstiger sig og ikke kunde komme tilbage uden ved Hielp, af Mennesker, som ofte der over selv komme i Fare.

Heilimodi, en Maade at helse paa, som svarer til det sedvanlige: **God Dag** eller **Guds Fred!** Paa nogle Steder hilser man saaledes: Got Moed i Dag! Maaskee Heilimodi skal være det samme.

Heilum, *f. m.* en Brokfugl.

Heimil *f. n.* Boeskab, alleslags Huusgeraad.

Helior, *f. m.* Phantasie og Vildelse i Søvne. e. gr. at tale i helior, at snakke over sig.

Helle, *f. m.* en flad Steen.

Heppen, *adj.* Lykkelig. Uheppen, ulykkelig, *angl.* happy.

Herme, *verb.* at vrenge, efterabe i Talen, ἑρμῆς Mercurius, unde ἑρμηνεύς, interpres.

Hevie, *verb.* at løfte, lætte. germ. Heben.

Hiæld, Fiskehiæld, *f. n.* det Sted hvor Fisken handles og henges udi.

Hie, *f. n.* Biørnens Vinterleye, lavet af Løv og Mos under et udhengende Field.

Hielm, Anhielm, *f. m.* et omineux og fælt Aasyn.

Hiren, *adj.* den som gaaer og syger saa sagt eller henger med Hovedet.

Hölke *f. m.* en Ballie ὁλκίον, Magnus crater, labrum.

Hok-

Hokken, pronom. Hvilken:
Hokstæ, *s. n.* Høysæde ved Bord-Enden.
Hooghel, *adj.* Sikker og frie, e. gr. Jeg er hooghel, for den Sag.
Hovmand vel *Haamand* *s. m.* Fuldmægtig hos en Foged eller Sorenskriver.
Hugne, *s. m.* Behag, Ynde. Der er ingen hugne i ham. Dan. jeg huer, ynder.
Hur *s. m* Dør, Indgang.
Hygge, *verb.* at forlade sig paa, slaae sin Liid til.

I.

Jæld. *s. m.* et Baal til Tiærebrænderie.
Jæte vel giæte, *verb.* at vogte Qvæg eller Faar hinc. en Jæte-Tous, en Hyrde-Pige.
Jairin *s. m.* Eggen eller Kanten paa Lærret.
Jamfaren, *adj.* lige agtet, jevnlige.
Jasse, *s. m.* en Hare. germ. Haas.
Jate, *verb.* Bejae, sige ja til noget. hinc forte Forjættelse, Løfte.

Jey, jeya, *interject.* dolent. Ve!

Ilaat, *f. m.* en Pose eller liden Sæk, item, den Tarm man stopper Polse i.

Ildhuus, vel Eildhuus *f. n.* et Bryggers

Ildfom, *f. m.* fald Aske paa Gløder.

Ildslig, *adj.* arrig, bitter.

Ildter, *f. m.* ond Lugt.

Ilt, *adj.* ont. conv. cum dan. ilde/ hvilket vi bruge alleene adverbialiter.

Iltgiær, *Adj.* udædisk, den som tragter efter ont og agter ingen Synd.

Indballe, *verb.* indsvøbe, indvikle, gall. emballer.

Jo, vel Jaa, *præposit.* hos, ved, apud. hinc. Jaasvæv. ad literam, hos-Søvn, concubitus, betegner en meget ond, og uordentlig, dog paa mange Steder i Norge brugelig Vedtægt, deri bestaaende, at en Brudgom, som har faaet Ja, tillades, særdeles hver Løverdags Nat, at holde Jaasvæv med sin Brud, skiont, efter foregivende inden Kydskheds Grændser, derover ofte er klaget, men forgiæves.

Jòla,

Jola, *f. m.* en halvtosse, som hverken er ret gal eller klog.

Jota, *f. m.* en liden Krybbe for et Føl.

Immer, vel ömmer *f. m.* et slags Søe-Fugle, næsten som store Gies, siges ikkun een gang om Aaret at sette Foed paa Landet, nemlig Ugen for Juel, hvilken af nogle Norske kaldes derfor ömmer - vel immer - Vecke: Uge.

Ist, *verb.* jeg gider, vil nok. Ist ikkie, gider ikke.

Jungien, *f. m.* den liden Kniv som Bonden har i Skeden hos den større. Holland. Junge. en stor Kniv.

Junselig, *adj.* smal og vel-voxen. e. gr. en junselig Tous, en rank Pige.

K.

Kaafve-Suus, qvasi Kalve-Sod. *f. n.* en paa nogle Steder bekiendt Gelee, kogt af en nyfødt Kalv, som gandske heel, og naar Halsen allene er omvreden, koges i en Kedel med

Vand

Vand indtil Benene falde fra, da Resten sies og settes hen at æde, som en Delicatesse for Folk af den Smag.

Kaat, *s. m.* et lidet Kammer eller og en Hytte * κοιτη, cubile, Koye, Seng.

Kæip *s. m.* Det Træ, som Aaren ligger fast i naar man roer.

Kagge *s. m.* et Legel eller en Træ-Flaske at bære Drikke udi: Ogsaa en Bytte til tørre Wahre, saasom, en Meel-kagge.

Kake-Tore *s. f.* en gammel Høne som ey meer legger Eg.

Kamshove *s. n.* et Slags Mad, nemlig Lever og Meel kogt i Torske-Hoved. Den Mad brugte Dansken fordum paa Reyser og kaldtes deraf Grätz-Kopf.

Kangel, *s. m.* en Klase eller liden Green med mange Bær paa.

Kare *verb.* at rage og skrabe tilsammen. germ. karren.

Karleye *s. m.* et Slags store Soe-Orme, om hvilke Bonderne her har mange Historier at fortælle.

kar-

Karmand, *f. m.* en Mands-Person.

Kafet, *adj.* Halvsuur. e. gr. kafet Fisk. gr. κάζω recedo. v. χάσκω hisco hinc forte germ. Kåse.

Kaftedrag, *f. m*, en Drag-Kiiste.

Kate, *f. m.* en halvvoxen Dreng.

Katl *f. m.* en Kedel. katle-Bötar Kedel-Flikker. Nogle derivere Kieltring heraf, andre a Celtis in opposit. ad Asas, Othini asseclas, Celtarum oppressores.

Kave *f. m.* Tyk Luft og Taage der henger paa Biergene, saasom det nederste af Skyerne. Snee-kave, Snee-Skye.

Kaverie, *f. n.* vidtloftig Fortred. Man bruger og det verbum, at kave sig ind i en Ting, indvikle sig i Vidtloftighed.

Kena, *verb.* at faste og derover blive afmægtig: hinc forte dan. Qvine i. e. udmavres.

Keng, *f. n.* Et Drikke-Kar med to Ører.

Kielke, *f. m.* en liden Slæde.

kiækle, *verb.* at skiendes, trettes. verbale, kiæckel, Skienderie.

kiær-

kiærterak, *f.* *n.* Lyse-Garn.

kiörel, *f.* *m.* et Kar i Almindelighed.

kiörfram, *f.* *m.* en Svøbe.

kipar, *f.* m. en Bødker. germ. Küper quasi Kübenmacher.

kipat, *f* *n.* et Bidsel.

kippen, *adj.* Lystig munter.

kixe *f.* *f.* et slet og udueligt Qvindfolk.

klampe *f.* *m.* en gammel udslæbt Hest.

kleg *f.* *m.* en Bremse.

kleef, *f.* *m.* en Stie over Fieldet hvor man til Nøds kand komme frem.

kleve, *f.* *n.* et Kammer til at forvare noget i kleve-Pige og kleve-Kone kaldes de Qvinder, som til Bryllup og Gilde seer til gode og holde til raade.

kliaa vel kliaasteen, *f.* *m.* Den Steen-Vægt som henges paa Fisker-Garnets nederste Kant.

klöv *f.* *m.* Den Sadel og Giord, som her henges paa Hesten naar han skal bære store Byrder ligesom Esel andensteds.

klop, *s. m.* en Træ-Broe over Elver og Moradser.

klubbet, *adj.* meget feed og tyk.

klunger, *s. m.* Hyben Torn.

klyng vel kling, *s. m.* det Flad-Brød, som oversmøres eller klines formedelst Bonde-Konens ufortænkte Tommel-Finger med et eller andet Suul. e. gr. Smör-kling, Oste-kling, Fiske-kling.

knef, *s. m.* en Mave-Pølse.

knepte, *verb.* at krympe, indkrympe.

knigt, *Subst. masc.* et stykke Træ i Ploven.

knipo, *s. m.* en Ild-Tang.

knippen, *adj.* karrig, paaholden, κνιπός, parcus.

knit, *s. m.* plur. knittanæ. Soldat germ. Knecht, Lands-Knecht.

knöe *verb.* at elte. germ. Kneten. gr. κνίω, moveo.

knösk, *s. m.* et slags Tønder, blødt som Svamp.

kno-

knote, *verb.* hofmode sig, inspecie, om Qvinders Hofmod. e. gr. Hun knoter sig. Da man om Mandfolk siger: Han spretter sig.

kobbe, *f. m.* en Sælhund. hinc. kobbe-Skind, kobbe-Fangst.

kodde, *f. m.* en Pude, Hoved-Dyne.

koddin, *adverb.* Hvor.

koes *adverb.* Hvordan.

kogs, *f. m.* en Skaal! maaskee det samme som i Jylland kaldes en **Kovse** eller **Kovske**.

kohogin, *adj.* hvegelsindet.

kolle *f. m.* en Skaal eller Botte e. gr. Melke-kolle, Sie-Botte. En kolle kaldes ogsaa særdeles en Lampe.

kolpus, *f. n.* Skært Kiød. Mørbraden. gr. κόλπος, Sinus, gremium.

komoræ, *f. n.* Privet forsitan gomoræ, god Morgen.

komperute, *f. m.* et Slags Bondemad, bestaaende i nogle Boller giort af Fiske-Lever og Meel.

kor-

Korke *f. m.* et Slags rød og bruun Farve, som Bonden bereder af Mos paa Fieldet, og er en Lands product, som tillige med de Farve-Arter, der graves i Myrer eller Mosser, kunde langt mere cultiveres og føres til almindelig Nytte.

Kornottelig, *adj.* Smuk, artig it. udgravet, staferet.

Korpet, *adj.* rynket, e. gr. en korpet *Kiæring*.

Kors-Giæs, *f. m.* et Slags hvide Søe-Fugle med rødt Neb og sort Kors paa Ryggen.

Kove, *f. n.* et Senge-Kammer, conv. forte cum voce peregr. Alcove.

Kovne, *verb. neutr.* at være nær ved at qvæles og ikke kunde faae Luft. hinc. *Kov*, stærk Hoste.

Krak, *f. m.* en liden Stoel med tree Been, hvorpaa noget sættes. e. gr. en öl-*Krak*, Filke-krak. Metaphor. siges det om en liden u-anseelig Person. Du est en liden krak.

Kriim, *f. m.* Snue.

Kringtole, *f. m.* en Qværn.

Krokheit, *f. m.* Underfundighed, maaskee af Kroger og Renker.

Krone, *verb.* at blive frisk igien eller komme sig efter en Sygdom. e. gr. Han kroner sit igien, χρόνος. tempus, omnium medicus.

Kroff, *f. n.* et Kors *angl.* Croff. Löekroff det Kors som med Tiære aarlig maa stryges paa Bondens udhuse, til en Velsignelse. kroffe kaldes per excellentiam, det Sølv-Kors, som en Brudgom bærer til Prydelse paa sin Bryllups-Dag.

Kulp, *adj.* liden og derhos tyk som en Dverg.

Kuppe, *verb.* Afskiære, forekomme gall. couper. gr. κόπτω, scindo.

Kurve, *f. m.* Pølse.

kyllag, *f. n.* Græsning til 6 Faar, som regnes lige mod en Koe, saa at kyllag er Koe-Lag eller Ligning derimod.

kynd, *f. m.* et lidet Vandstade i Fieldet, hvor Regnvand sankes og ey kand afløbe.

L.

L.

Laak, *adj.* Slet, ringe, skrøbelig.

Laakil, *s. n.* et lidet Skab. forte rectius *Lokkil* vel *Lukkil*, af at lukke til.

Læst vel Læster, *s. m.* Bog, Læsning e. gr. den hellige Læst, Bibelen.

Lak, *s. m.* de hvide Haar som voxe paa Gamle Birke-Træer og ligne et Skæg.

Laft, *s. m.* det Sted hvor Stokkene eller Huus-Tømmeret sankes og skarres i hinanden e. gr. Hvor mange *Laft* er Huuset høyt. i e. hvor mange Bielker ligger der paa hinanden.

Lagne, *s. n.* den fastsatte Skæbne, som efter Almuens, og tillige mange nyere Philosophorum, Begreb, ikke er at undflye. e. g. Det var hans *Lagne* saa at døe, den Døds Maade kunde han ey undgaae; maaskee af λάχος, sors, fortuna, dog rimeligere af at legge og sagt: det var mig forelagt, det var mig saa beskæret. sic fuit in fatis.

Landſynna, *ſ. m.* Syd-Oſt Vind.

Leet vel Leit, *ſ. m.* Farve. vet. Lod unde Rodlodden.

Leev, *ſ. m.* Fladbrød baget gemeenlig af Havre-Meel ſaa tynd ſom en Vindves-Rude og gandſke rundagtig.

Lepſe, *ſ. m.* Samme Fladbrød naar det æl-des, ſlaar ſig og bliver blødt. λῆψις, acceptio.

Leilænding, *ſ. m.* Den ſom ſidder paa Landet til Leye ikke til Eye; altſaa adſkilt fra en Odels-Bonde, ſom en Landſer, Landſid-der eller Fæſte-Bonde fra en Selv-Eyer.

Lemenner kaldes og Lomhunde. Nogle ſmaae Udyr, at anſee ſom ſtore Muus med kor-te Haler, paa Skindet Brand-gule med ſorte Striber; ſendes af og til, ſom en Lande-Plage i Millioner Tal, da de giøre ſtor Skade paa Græs og Træer, men ſøge ſnart til Vandet og drukne ſig.

Liaa, *ſ. m.* en Lee at ſlaae og høſte med.

Lika, *verb.* at ynde og elſke en Ting, æg. li-kar ham vel.

Lioor vel Liur *ſ. m.* Det Hul paa gam-

mel-

meldags Norske Bonder-Huuses Tag, hvor Rogen driver ud og Dagens Lys skinner ind, da der hverken er anden Skorsteen eller Vindve, hvilket sidste Navn, egentlig. Vindöye, som nogle danske Bonder kalde det, har sit Navn af samme Brug i vore Forfædres Tider, da det Öye gav Huuset baade Lys og Luft eller Vind.

Lioos, *s. m.* Lys, ἥλιος, sol. hinc forte Hellig, helgen.

Liuse, *s. n.* Tran som brændes i Lamper at lyse med.

Lollig, *adj.* underlig, latterlig, pudserlig.

Loqva, *conj.* alligevel.

Loug-Fair, *s. m.* Farfaders Fader. Loug-Moir, Mormoders Moder. Bruges ofte i Ætlegning eller Slegtskabs Beregnelse, naar Odelsmanden soges.

Loune, *verb.* Toe, bade, rense, compos. Lov-Kar bruges endnu paa Dansk. Loverdag har ogsaa uden Tvivl deraf sit Navn at man da badede sig.

Lovbor-Aari, *s. n.* Skud-Aaret.

Löb, *f. m.* Et Ord i den Norske Matricul, efter hvilken det betegner ongefehr saa meget, som 2 Tonder Hartkorn e. gr. han skylder af saa mange Löb.

Lörung, *f. m.* Kindhest, Örefigen.

Lövring, *f. m.* Bonder-Qvinders Finger-ring af Sölv forgyldt temmelig tyk og bred, ja behengt til desto större Zirat runden om med gandske smaa Ringe, som seer ret underlig ud særdeles naar der ere mange paa een Haand, da de klingre mod hverandre.

Luttor, Lundir, *f. m.* alle slags Herlig-hed ved Jorde-Gods.

Ly, *f. m.* Folk, conv. cum germ. Lyde/ Leute/ hinc: Huusly, Huusfolk. Ungly, unge Folk.

Lydle, *verb.* siges om Lyset naar det bræn-der dumt og trænger til at snydes. e. gr. Liosat lyder.

Lyr, *f. m.* en Fisk hvis smag er meget söd.

M.

Maasaa, *adv.* forgieves, item med Uvished.

Maallös *adj.* tages ikke som paa Dansk for den der er stum eller af Sygdom har lagt Maal og Mæle; men om den Leylændings Bonde, der foruden sin første Boxel maa give Fæste hver tredie Aar, hvilket kaldes **Tredie Tage**, saafremt han ikke vil være sin Jord qvit.

Madstie, *verb*. at kaage eller lave Mad til.

Mæte, *verb*. at agte e. gr. han mæter mæg ikkie, μέδομαι curo.

Makedag, *f. m.* Onsdag.

Manæte, *f. m.* en Slags Fisk, som søger stor Smag i Menniske-Kiød, er ogsaa Silde-Fangsten ofte til Hinder. Deraf berede Bønderne en slags Forgift til at sette for Rotter og Muus.

Mandte Bords, *f. m.* en Laug-Rets-Mand, som sidder ved Bordet med.

Mand-Trouviæ, *f. m.* et Stykke fladt Træ, som en Tonde-Bund, hvilket Bonden binder under sin Fod, naar han gaaer over blød og dyb Snee, for at ikke siunke ned. Under Hestens Fod bindes ogsaa Trouviær. Sommesteds kaldes de Tryer.

Mandtyne, *adj.* bruges ikkun om Veyr, naar det er meget haardt, en flyvende Storm.
Marebakie, *f. m.* en Sand-Banke i Havet.
Mategriaal, *f. m.* Graadighed, Fress-Sucht.
Meddium, *præposit.* imellem.
Medhvært, vel Meqvært, *adverb.* Efterhaanden, undertiden, snart saa, snart ikke.
Medno, *f. m.* Morgen.
Medsette *verb.* befale, paabyde; qvasi Maassetzen/ Maaßgeben.
Mee, *f. n.* Tegn eller Landkiendings Merke.
Miaat, *adj.* alt for smaa eller liden.
Mielde, *f. n.* Blomster paa Frugt-Træer.
Mieppe, *f. m.* et Menneske, som ikke er om sig, ubehielpelig.
Mimre, *verb.* at snakke over sig eller phantasere i Sygdom. hinc Mimring.
Mildre, *verb.* at Harve eller rive Ageren. Maaskee af Muld, løs Jord.

Miſeldre, *ſ. m.* en Kiendelſe, Takuemme-
ligheds eller Kierligheds Gave efter en Død.
Miſt, *adverb.* i Bildfarelſe eller Feil. e. gr.
Tage miſt, forgribe ſig. germ. Mislich/
ungewiß.
Mitval, *ſ. m.* Tverſtangen i en Slæde.
Miöddæ, Miöddin, *ſ. m.* den Snee,
ſom falder ſaa løs og tør ſom Meel.
Miömn, *ſ. m.* lend, lumbus, plural.
Miömnana.
Mohemaal, *ſ. n.* Modſigelſe, Modſtand
med Ord.
Moe, *ſ. m.* Damp af Folkes Aande, hvor
mange ere forſamlede.
Mönig, *Adj.* Modig, ſtolt.
Mösſe, vel Miösſe, *ſ. m.* Balde af
Melk. hinc Miösſebröm, et ſlags Oſt.
Molle, *ſ. n.* et lidet Stykke.
Moreild, *ſ. m.* den Glands eller de Gni-
ſter, ſom ſynes at være i ſalt Vand om Nat-
ten naar man rører deri.
Morbende, *ſ. m.* et ſlags ſmaa Kiød-
Pølſer.

Mold-kokke, *f. m.* en Jordklimp.

Morratung, *adj.* den som sover længe og ey vil af Sengen.

Moule, *verb.* Murre, Knurre, sige imod. e. gr. *M*ouler du?

Mundgaat, *f. n.* velsmagende Øl.

Munget, *f. n.* tyndt Øl.

*M*undkippen, *adj.* Mundkaad.

*M*yg, *adj.* blød, μύκης, fungus.

*M*yr, *f. m.* en Mose, et Kiær.

*M*uster, *f. m.* Sennep, idem Batav. gall. mutarde.

N.

Naae, *f. n.* Negle-Garn.

Nabbe, *f. m.* Krog eller Nagle i Veggen at henge noget paa.

Nærkone, *f. f.* Jordemoder.

Næpe, *f. m.* en Rove, plural. Napi: voxer særdeles i Braater, meget store, flade, og af god Smag.

Næver, *f. m.* Birke-Bark, som særdeles bruges til Tag og varer meget længe naar den bedekkes med grøn Torv.

Nausing, *f.* m. Syges Besøgelse.

Nebbesild, *f. m.* Horngiver eller Horn-Fisk.

Nemming, *f. m.* den som først begynder, at nemme og lære en Ting.

Niif, *f. m.* en Kniv, sicut Angli pronunciant knif. neif.

Niifganga, *verb.* at gaae for Haanden og stinges eller skiæres med Kniven, som særdeles Field-Bonden pleyede indtil Lehns-Mand Jörgen Bielkes Tiid, som paa Giestebuder befalede strax efter Maaltidet, og for Rusen kom, at tage alle Knive fra Giesterne, som dog ofte havde nogle skiulte i deres Strømper. Undertiiden skeede saadan Niifgang med sammenhagede Belter, hvorpaa man dog neppe nu har noget Exempel.

Nipper, *adj.* reent og net, νιπτω, lavo.

Nise, *f. m.* Marsviin.

Niste, *verb.* at proviantere, forsyne sig med Mad, hinc.

Nistebomme, *f. m.* et Mad-Skriin.
Noed, *f. m.* et Fisker-Garn.
Noensbel, *Subst. mas.* den Tiid om Eftermiddagen naar Kl. er 2.
Nökken, *f. m.* en formeent Hav-Trold, som skal tage dem der omkomme paa Vandet. Forte Latinorum Najades, divinitates fluviales.
Nöst vel Noust, *f. n.* et Huus ved Söen til at forvare Baade og deres Redskab i. Navis statio.
Nosæ vel Naase-Glaes, *f. n.* Brille, qvasi, Næse-Glas.
Nosæ - Gryn, *f. m.* Næse-Gryn i. e. Snus-Tobak.
Nou, *f. n.* et Hiørne paa Huset hvor Stokkene sankes og føyes i hverandre, bruges ogsaa om Kanten af et Field.
Nöyte, *verb.* at pleye sig vel med Mad, giøre sig tilgode.
Noug, *adj.* knap, karrig, nærgaaende. germ. genau. e. gr. Vinden er noug, i. e. knap.

O.

O.

Odel vel Odelsret, *f. m.* Den Norske Bondes Arve-Ret til sin Føde-Stavn, som ikke kand betages den ældste Søn. See Norske Lov, pag. 736.

Ömmer-Söndag er den 4de Søndag i Advendt hvilken haver det til Distinction, at Bonden da maa æde sit røgede Koe-Hoved og Koe-Fødder. vid. supra, Immer, som er et Slags Søe-Fugle.

Öxel *f. m.* Et Slags Træ, som jeg ey veed at give med noget andet Navn, da det mueligt ikke findes uden i Norge og Sverrig. Det bærer Blade som Popel Piil, derhos langagtige Bær smagende noget nær som Kirsebær. See Christian Gartners **Norske Urte-Have** pag. 47.

Offer-*Mæle* *f. n.* En aarlig Gave til Presten bestaaende i en Skieppe Korn. See **Norske Lov** pag. 310.

Older, *f. m.* Elle-Træ.

Okkel, *f. m.* Slægt, Yngel, Afkom.

Offe,

Offe, *adverb*. Meget, mangfoldig.
Omftande, vel omgange *verb*. At holde af, elfke og holde fig til.
Omfyt, *f. m.* Omforg. Mæ fytar ikkie for dæ.
Onnig *adj*. den fom har meget at giøre.
Onnaltiid, *f. m.* Bondens Travelfte Tiid, faafom Høft og Vaar. NB. danic. travel forte á gallico *travail*, Arbeyd.
Opbid, *f. m.* den førfte Frokoft.
Orbitue, *adj*. umættelig, meget graadig.
Ordroike *f. m.* Mundheld, Ordfprog, qvafi et Ord at rygge paa og tit bruge.
Orke, *verb*. Formaae, være ftærk til. hinc. örke-Dag, Arbeyds Dag. germ. Werkel-Tag. ἀρκέω, fufficio, par fum.
Orv, *f. n.* Skaftet paa en liden Lee eller Segl.
Otold, *f. m.* Bondens adfkillige fmaa Udgifter med eet Ord.
Othe, *verb*. at fugte. gr. ὄζω, oleo. Huc forte redit Otfel fom ftinker, nifi rectius Aadfel fordi det ædes af Rov-Dyr.

Ougn,

Ougn, *f. m.* God Held og Lykke til en vis Ting at giøre.

Oure, *f. m.* Rødfisk, med skarpe Finner af god Smag.

Ouster, *f. n.* det Vand som lekker ind i Skibet og øses eller pompes ud.

Ovet, *f. m.* Daanelse, Besvimelse.

P.

Padæ, *Pallin*, *f. m.* en Benk at sidde paa.

Pampus *f. m.* et Slags Tøfler med Kappe-Læder. πάμπυς, fordi de skiule den gandske Foed. germ. Pantoffel qvasi παντόφελος, i. e. τον πόδα πάντα ὄφελον.

Paskie, *f. m.* Reyse-Tøy og Bagage, hvilket sidste Ord Normanni maaskee havde lært paa deres Tog i Frankerig.

Peise, *f. m.* Skorsteen.

Peset, *adj.* Forbauset, perplex, den der ey kand svare enten af Haanhed eller Forundring, ut. Han stoed peset, vidste ey hvad han

skulle

skulle sige eller giøre. πιέζομαι, premor, crucior.

Piil, *s. m.* en Ælling eller liden Aand.

Piinsyl *Supst.* En gniere, karrig Mand.

Piir, *s. m.* smaa Makrel.

Pilt, *s. m.* en Dreng. Paa gammel Dansk bruges det undertiden in compositis, saasom Skræder-Pilt, Suder-Pilt. A. *H*vitfeld skriver at Kong Waldemar II. gav en Bye som skulde bygges i Curland det Navn Pilten, fordi en Dreng stoed der hvor han pegede hen.

Plag. *s. n.* Klæde til at svøbe noget udi.

*P*leint, *adj.* Rigtig, accurat, plene. ut. en pleint Mand.

Plyg, *s. m.* en Skoe-Pind.

Plystre, *verb.* at fløyte, hvisle med Munden.

Prette & Purre, *s. m.* et Puds eller lidet Skalke-Stykke til at vexere en med. Dekne-Prette, Dekne-Purre, meget artige og flygtige Puds, som Skole-Degne og Clerke fordum excellerede i at øve, naar de kom ud iblant Bønderne at kræve deres aarlige Rente.

Pret-

Prettin, *adj.* Den som ikke kand taale Skiemt, eller som duer ey at pirre ved. *Translate* bruges det om visse helgens Dage, saasom S. Mariæ Magdal. Dag, da ingen Gierning maa giøres uden Huuset, hvis det ikke skal komme Utøy paa Creaturene, efter gammel Overtroe.

Primse *verb.* at hoppe dandse og giøre sig lystig, siges fornemmelig naar gamle Kierlinger ville til at fryde sig over Sødvane. e. gr. Jeg troer du primser.

Primstav *f. m.* Bondens Calender skaaren i Træ. Af disse ere adskillige Slags, de fleeste langagtige paa 1½ eller 2 Alen, andre runde og ovale, atter andre, som en Bog med Blade, at legge tilsammen. De sidste ere de rareste. Jeg har selv een som har tilhørt den berømte Svenske Antiqvario Olao Verelio.

Prins, *f. m.* en liden Skind-Pose, ut, Made Prins, Tobaks-Prins.

Prionæ, *f. m.* en Knappe-Naal, maaskee af det Ord *Preen* et større *Instrument* at stikke med.

Prov, *f. n.* Vidne, Beviis, probatio, ut. Jeg har mange Prov derpaa.

Prue, Pruevand, *adj.* dejlig, vakker. hinc. Prydelse, det som gjør dejlig.

Prye-*Bröe*, *f. n.* kaldes ogsaa Bordpryde, et slags bedre Brød, som velhavende Bønder sette om Høytiden paa Bordet allene til Hæders, eller, som en Skue-Ret, hvorover det bliver til sidst haardt som en Steen.

Punder, *f. n.* Bismer-Vegt.

Purke, *f. f.* en Soe, lat. *Porca.*

Pusæ-*Fæ*, *f. neutr.* en vis Gave til Præsten, afskaffet i den Norske Lov, pag. 310. Nogle holde det for saadan Gave, som havde Hensigt til Giftermaal og Bryllups-Færd, deriverende det á gallico, epouse. sponsa, da det sidste Ord, Fæ, betegner Gods, Formue, Løn, Indkomst. unde: Liggende-Fæ, Skat, Klenodie.

Puslen, *adj.* ilde skikket til at giøre noget, malhabil.

Putle, *verb.* at hexe, giøre Troldom.

Putsak, vel Putsage, en Fisk af meget forunderlig og fæl Skabning, nesten som en Rege, dog stor som en Hummer, men rund paa Kroppen,

pen, Lodden paa Hovedet eller fuld af smaae Greene, dens sorte Øyne ere ligesom indfattede i glindsende Sølv. Bruges til at sette paa Angelen for at fange andre Fiske.

Q.

Qval, *f. m.* en Hvalfisk.

Qvamleyen, *adj.* doven, seendrægtig, undertiden ogsaa modtvillig.

Qvamböte sive Qvamböts-Mand, *f. m.* en Talsmand i Frierie.

Qvan, *pronom.* nogen, en uvis, aliqvis, qvidam: construeres ogsaa med een eller nogen, og da er det saa meget som Person ut, en qvan.

Qvanne-Root, *f. m.* den Urt Angelica.

Qvare sive Qvare-kludt, *f. m.* en List som Bønderne sette til Kantning om deres Klæder. forte germ. Qvader, Hand-Qvader, Haand-Linninger.

Qvær, *adj.* stille, rolig, hinc Qværsæde, naar ung Mand blev hiemme af Orlóg og ik-

 ke

ke fuldte Hæren. I Steden for qvær, har man i visse Egne, sagt kyr vel kyrre. Kong Oluf den Kyrre, Olaus qvietus vel pacificus, som døde 1093 havde deraf sit Navn kaldtes ellers ogsaa Kong Oluf Bonde, for sine enfoldige Sæders og Omgængeligheds skyld med liden og stor.

Qveik, *s. m.* Giær, som settes paa Øl.

Qveike, *verb.* tænde Lys eller giøre Ild paa Skorstenen.

Qveisin, Qveisun *supst.* Børne-Kopper.

Qveite, *s. m.* en stor Helle-Flynder, hvis fede Finner og Kiød, skaaren i lange Strimler giver det saa kaldede Rav og Rekling.

Qvell, *s. m.* Aften, hinc? Qvellsetter: naar Kl. er 10, da Bönden gaaer til Sengs. Qvells-Mad, Aftens-Maaltiid.

Qviktel vel Qvirtel, *s. n.* et ulden Senge-Klæde, som tienet Bönden baade til Lagen og Dyne. Er uden Tvivl af samme Oprindelse, som det Ord qveike; thi qvik, qvek, qveeg, er i det gamle Sprog: Levlig, hvad som lever, røres og bevæges, unde Qvæg

Selv/ argentum vivum, Qvæker/ tremulus, vederqvege quasi wieder erqvicken/ give nyt Liv. Qveik, Gier paa Øl er af samme Oprindelse, fordi det sætter i Bevegelse.

Qvilo, Qvilin, *f.* A Seng, uden Tvivl synec. Hvile for Hvile-Sted; thi her ved Bergen udtales hv. ligesom qv.

Qvindre, *verb.* at gaae paa Frierie, quasi at tage sig en Qvinde.

Qvindmand sive Qvenmand, *f.* f. A en dapper og duelig Qvinde med Mands Moed og Fornuft, til at giøre Mands Gierning. Virago.

Qvissen - Helgen, *f. m.* Pintze-Fest. Oprindelsen synes vanskelig, da Ordet end kand være ældgammel her til Lands, men ligesom Festen selv, medii ævi, og indført maaskee ved de fra Græker-Land repatrierende Nordske; i hvilket Fald det kunde være χύσις, effusio sp. Sti; thi det Tilleg, Helgen, vil ikkun sige, saa meget, som Hellig-Dag; ligesom Præste-Helgen, er saadan en Søndag, paa hvilken Præsten kommer i en Menighed og for-

 ter

retter Guds-Tienesten, da dette mangesteds ikke skeer uden hver tredie, fierde eller femte Søndag for Veyenes Vanskeligheds og Længdes skyld. Ja, i visse Capeller til Fields prædikes ikkun nogle faa gange om Aaret.

R.

Raamus, Raamusin, *Adj.* Redebon og tienstfærdig.

Raake, *verb.* at ramme.

Raangviisheit, *f. m.* qvasi Vrangviished, Vildfarelse, item Uretfærdighed.

Raate, *f. m.* Berggylte, et slags Søe-Fisk at ansee som en Carudse.

Rabe *verb. neutr.* at falde. Settes ogsaa uden Tilleg om en Kone, som kommer i Barsel-Seng. e. gr. *Konun min hæ raba.* Ellers kalde vi at rave naar man svingler til Siden som en drukken Mand.

Rabel, *f. m.* en lang Snak. Maaskee Parabel/ som Dansken bruger i samme Meening.

Ræko, *f. m.* en Ildskuffe, undertiiden en anden liden Skaal, som noget rækkes eller tages paa.

Ræse, *verb.* at gaae saa sagtelig hen for sig selv, hinc *Ræseyette*, en Landstryger.

Rakie, Rarkien, *f. m.* en Hund.

Rang, *f. m.* Det Knæ, som binder Baadens Forstavn.

Rebe, *verb.* at svøbe, qvasi Reeb-Binde e. gr. Moderen reber sit lidet Barn.

Rev, *f. m.* saar og udslet særdeles paa Børn. Ellers er *Rev* og *Reve* enhver Splitte og Aabning. unde verb. at revne, splittes ad.

Ri, *f. m* en Stund, en Tid, ut, en liden ri, en ond ri. unde, Riaa, adverb. stundum, undertiden.

Risp, *f. m.* Fiske-Skiel, saasom Sild-*Risp*.

Rodkaste, *verb.* at rydde Jord hin *Rod*-boel, qvasi rydde-Boel.

Röe, Röing, & Reunar, *f. m.* Uroe, Allarm, Sværm Klammer.

Röes, *f. m.* en Steen-Hob eller Dynge af maadelige Steene, som mangesteds sees ved

Hav-Siden, særdeles paa Næs eller Forbiergе ved Fiorderne. Almuen meener at Fiendlige Parthier i gamle Dage havde dem liggende i Beredskab naar de vilde slaaes eller kastes med Steen; da det og skal have været Hoer-Karles Straf at sanke saadanne Steen-Dynger, som kaldtes *Hoer-karls Röës*.

Röës-kat, *s. m.* Hermelin, et lidet Dyr, hvis Skind er kostbart, kaldes af nogle *Ryskat*, qvasi en Russisk Kat; men rettere deriveres det af Steen-Roeser eller Dynger, i hvilke dette Dyr gemeenlig holder til, og slæber derhen alt, hvad det finder.

Römme, *s. m.* Flöde, dog ikkun den, som er af suur Melk.

Rösse, *s. f.* en Hoppe, eqva. conv. cum germ. Roß/ olim Reuß unde Reuter. dan. Reisner. Alle Reyser giorde vore Danske Forfædre til Hest, hvilket gav dem Helbred.

Rosmul, *s. m.* en Hav-Hest, som siges, at henge sig fast i Klippen med sine Tænder naar han vil hvile eller sove og derover undertiiden dræbes.

Roust, *adj.* brav, gad, forte germ. rüstig i. e.

i. e. wehrhafft, ῥωστικός. corroborandi vim habens. Sommestèds tages det ogsaa for goed og gavmild.

Ru, *f. m.* Den Uld, som om Foraaret drages af Faarene naar den sidder løs paa dem, hinc verb. at rue Faarene, i. e. skille dem ved den gamle Uld. forte ejusd. orig. cum germ. rauh, ulden, lodden. Vi sige og paa Dansk om det som udbreder sig og synes mere end det er, at det ruer: ut. Det lodne Malt ruer meest i Skieppen.

Ruge, *f. m.* en stærk og brav Karl.

Rye, *f. m.* qvibusdam *Ruge*, et Sengedekken af Lamme-Skind beredt med Ulden paa.

S.

Saavoren, *adj.* saadan, talis.

Sæde, *f. m.* Giødning paa Ageren. Møgskee, fordi Sæden der ved drives og befordres.

Sæfran, *f. m.* et langagtigt musicalsk Instrument med Strenger.

Sæmige, *f. m.* en Fisk, som lader sin Urin fra sig saa snart den drages af Vandet, har en Hale adskilt i mange Deele, dog sammenflettet. Endelsen mige er urinam emittere.

Sæter, *f. m.* en Udmark til Fields langt fra Husene, hvor man lader Qvæget gaae i Græs og holder Qvindfolk hos det, som i et lidet eenligt Huus sanker Melken, kierner, gior Ost ꝛc. der findes gemeenlig det beste Græs halvanden Alen langt og meget kraftigt.

Salpriom, *f. m.* en Preen, som Skrædere bruge til at giore Hul paa Klæder med.

Samfæng, *adverb.* tilhobe, uden Forskiel, promiscue.

Samflöt, *adj.* Det som flyder sammen, samdrægtig.

Save, *f. m.* Saften i Træ.

Saxe, *verb.* at sonderhugge i smaa Stykker, ligesom det var klippet med Sax.

Scirrie, *f. m.* en stor Sye-Naal. Paa Dansk kalder man det Haim-Reeb, med hvilket man syer Tag paa Husene, en Simie/ hvilken drages igiennem en stor Sye-Naal af Træ,

en Alen lang. Om denne sidste ogsaa kaldes Sime eller Seime erindrer jeg ikke.

Senedraat, *f. m.* qvasi Seenedragelse, i.e. Krampe, spasmus.

Siaa, *f. m.* Det Skind, som settes over Liuren, eller Rog-Hullet paa Bonder-Huuse, og gior Tieneste for et Glas-Vindve: Det beredes af den Hinde med hvilken Dyrenes Mave er overdragen. hinc:

Siaa-Stang, *f. m.* den lange Stok med hvilken foromskrevne Skind tages af naar Rogen skal drive ud, eller legges paa igien, naar man vil lukke for Varmen: Ved Siaa-Stangen maa en Omtals-Mand eller den, som beiler for en Brudgom, holde sin Haand, naar han fremsetter sit Ærende. Undertiden siger han inted, men forekommes af Forældrene med de Ord: **Sæt dig need/ vi vide vel hvad du meener.**

Simpe, *f. n.* et Gimmer-Lam i. e. Hun-Lam.

Sinnt *adj.* vreed. Fortornet. Af Sindets Oprørelse.

Sio, *f. m.* en Skade, pica.

Siöe-

Siöe-Draul, *f. m.* qvasi Soe-Trold, er efter Almuens Meening, et Slags saa kaldede Logte-Mænd paa Havet hvilke med falsk Blus forføre de Soefarende, som derudover giøre falsk Seidsning.

Siöe-Træ, *f. m.* Corall. Udi Lindaas Sogn og mange flere Steder, opdrages ofte med **Diupsokn** eller Fiske-Snore af 150 til 200 Alens Længde, mange skiønne og store Corall-Træer af adskillige Sorter og Farver. Jeg har seet nogle Greene større end den største Hiorte-Takke. Naar Snaret vikler sig i disse Soe-Væxters Greene paa den meget dybe Havs-Bond, da rykker man saa længe til det slider noget løs og fører det med sig. Naar denne Soe-Vext har naaet sin Fuldkommenhed da er den gandske haard og skiør, som Glas, hvis ikke er den inden til seig og bløed, men hærdes dog temmelig i Luften efter Ovidii Ord Lib XV. Metam.

Sic & coralium, pvo primum contigit auras
Tempore, durescit: mollis fuit herba sub undis

Det Norske Ord Siöe-Træ svarer til det Grædske λιθοδένδρον.

Sion, *f.* *m.* et Drikke-Laug ved Liig-Begængelse.

Skaadde *f.* *m.* Taage. σκότος, tenebræ it. locus opacus.

Skaaleklöpt, Skaaleklöppinga, *adj.* Naar Haaret er klippet gandske rundt, og jevnt efter een Skaal som legges paa Hovedet.

Skaar *f.* *m.* en Skammel.

Skaarkiæse, *f.* *m.* en Tal-Stok.

Skaat. *f.* *n.* en Svale i. e. Gallerie eller Omgang ved Siden af Huuset.

Skall & Skolt, *f.* *n.* et Hoved: meton. part. pro toto Hoved-Skal.

Skar, *f.* *m.* Taanden i Lyset hinc. at skare Lys: i. e. snyde Lyset. Skar-*K*lippo. i. e. Lyse-Sax.

Skarpæte, *f.* *m.* qvasi haard Mad, kaldes i sær den vindtørrede Fisk, som paa nogle Steder ædes i steden for Brød enten til anden Fisk eller med Smør paa.

Skenne vel skinne, *verb.* at bisse, siges om Qvæget som løber uroelig omkring i varmt

Veyr,

Vejr, naar det stikkes af Fluer, da det og i sin Skennen ofte styrter ud for Fieldet og slaaes ihiel. hinc Skenne-Floe i. e. et Huus til Fields, bygt allene for at jage Qvæget derind i Middags Stunden, da Heden falder meget stærk imellem Biergenes Klofter, hvilke give Varme fra sig, som en Kakelovn, og neppe kolnes om hoyeste Sommers Tiid, da her er saa got som ingen Nat, og Solen saare kort forlader horizonten.

Skiære, *f. m.* en Sax.

Skiæring, *f. m.* den Lenke med Krog som en Kiedel eller Gryde henger i over Ilden.

Skie, *f. m* et Slags, Skridt-Skoe til at løbe hastig over Snee med: de ere 3 Alen lange, een Haand brede og opkrummede for til, giort af Træ. Skielöberne giore god Tieneste i Krigs Tiid ved hastigt Indfald eller Overfald, da de kunde ansees ligesom Husarer eller flygtige Trouper, helst naar de med riflede Bosser ere forsynede og skyde vist paa lang distance.

Skibbo *f. m.* den Fisk, Aborre, kaldes ogsaa Tryde. Den fanges i Mængde paa visse Field som har ferske Soer.

Skindvinge *f.* *m.* en Aftenbakke, Flagger-muus, fordi dens Vinger ere af Skind.

Skiöttel, *f.* *m.* et Slags Kaste-Spyd, som bruges til at give Hvalfiske og Sælhunde deres bane med. σκυτάλη, scutica, clava, fustis.

Skire, *verb.* at døbe, qvasi at giøre skier og reen, *unde* Skiers-Ild purgatorium, & forte Skier-Torsdag. Bonden siger til sin Præst: vilt du skire mig mit Barn. *Skir-le-Bog* i. e. Præstens Døbe-Bog. *Skidle-Barn* i. e. et Barn som skal døbes.

Skogge, *verb.* at tylde Øl.

Skom vel skommre Mørke. *f.* *n.* Tus, mørke, gallic. sombre. Maaskee at af *Skom* kommer det Danske Skummelt i. e. Mørk og sælt. Skom Tiid kaldes de korteste mørke Vinter-Dage. Skomringheder og Tus-Mørke.

Skorven vel skiorven, *adj.* uduelig, Lum-pen.

Skout, *f.* *n.* et hviidt Klæde som Bonder-Qvinder bruge om Hovedet. *hinc adj.* *Skoutet*, hviid-Hovedet bruges end ogsaa om Creaturer.

Skreen

Skreen, *adj.* Mager.

Skreppe, *verb.* at prale giøre store Ord.

Skreye, *f. m.* en Hob Rensdyr, som kommer over Fieldet fra fremmed Egn.

Skride-löb *f. n.* Naar Bierget løsnes, skrider ud og kaster mange Steen fra sig, hvilket opvekker en hastig og heftig Vind som kand kaste Træer omkuld.

Skrippen, *adj.* Kelen som Born.

Skyldsette, *verb.* at giøre Gield.

Skyggiængiæ, *verb.* at gaae hen paa Frierie eller at beyle.

Skyndel, *f. m.* den Vegt som settes paa Dørren for at drage den hastig til: kommer uden Tvivl af at skynde sig.

Slaatte, *f. m.* Giekkerie og lystig Paafund.

Slarkie vel Kiole-Slarkie, *adj.* den som gaaer i underlige Klæder anderledes end Bonden pleyer. Undertiden ogsaa den der er sludderagtig og liderlig i Klædet.

Sliddæ, *verb.* at spye, kaste Maden op, vomere.

Slire, *f. m.* en Kniv-Skede, som tilligemed Nøgler pleyer at henge ved Bondens Side i en liden Lenke.

Slœned, *adj.* Grim, styg.

Slöngin - Nabn, *f. n.* Øge-Navn.

Slössen, *adj.* Skiødesløs, efterladen derhos ulyckelig af egen Forseelse.

Slonin, *f. m.* en Vey, eller Vandre-Stie.

Smale, *f. f.* et Faar.

Smeislæ, *f. m.* Bondens selvgiorte Plaster, af Tiære, som kaages i gammelt Øl.

Snee-Sokker *f. m.* Stiveletter.

Sneis, *f. m.* en liden Pind, som er spids med Enden.

Snije *verb.* at skære, telle med en Kniv qvasi germ. Schneiden.

Snoop, *f. n.* Alleslags confitutter og syltede Frugter, særdeles Franske, som meget bruges i Bergen σινωπίζειν, lascivire more Sinopes.

Snög *adj.* Hastig behændig.

Snote, *f. m.* en Ræv. σαίνω, concutio, &. caudam movendo adulor.

Snoy *adj.* Hastig, iilsindet, kort for Hovedet.
Snub, *f. m.* et deyligt Drengebarn.
Sôde, *f. m.* Entzian-Roed, som voxer for-deles i Guledalen, kaldes og Skiær-Söde.
Sölje *f. m.* et Spænde.
Sötesalt *f. m.* Sukker. I Sandhed maa Sukker henføres ad sales, ligesom det ogsaa conserverer Frugterne mod Forraadnelse.
Sok, *f.* m. Fest eller Hellig-Dag, saasom Jonsok, Johannis Dag, Olsok, Olai Dag. Barsok, Bartholomæi Dag. Sib-tesok, Mariæ Besøgelses Dag, deriveres maaskee af Søgning, Kirke Søgning som skeer paa Hellige Dage, unde nobis Sogn, Kirke-Sogn, Svecis Sokn, Soknare. Dog efterdi nogle Norske Bønder sige Suk. Olsuk, Larsuk, saa betegne maaskee de tvende sidste Bogstaver den Uge, eller efter Udtalen Uke som en Helgens Dag indfalder i, og s hører til genitivum casum nominis, ut Johannis-uk, Laurents-uk &c.
Sokke, *f. m.* en Strømpe.
Soknare, *f. m.* Sogne-Præst.

Sokne, *verb.* randsage. hinc Duipsokn, en Line som bruges til at Fiske med i dybt Vand paa 150 à 200 Alen.

Soll, *s. m.* Flad Brød med Melk eller Fløde paa.

Sope, *verb.* at feye. Sope-lime, en Feye-Koest σοβέω, abigo. hinc σόβη, flagellum qvo muscæ abiguntur.

Sou, *s. f.* et Faar.

Speis v. Speisæ *s. m.* en Skorsteen.

Spender, *s. m.* Koens Iver.

Spiik *s. m.* smaa Splinder af Furre-Træ eller Roed som Bønderne brænde for Lys, da de ere meget fede af Harpix.

Spilverk, *s. n.* Kniplinger, maaskee fordi den Kniplende synes at spille med Fingrene.

Spilt, *s. n.* Spedalskhed, qvasi spitalsk eller hospitalsk. Paa Vester-Siden, hvor megen Fisk ædes, er denne Syge gængs blant Strand-Siddere, men ingenlunde den orientalske lepra, snarere en scabies scorbutica.

Spid, Trods, ut. Spid al din Magt.

Spitte *verb.* at knytte, binde Strømper.

Spoen, Spœnæ. *f. m.* en Skee at søbe med; maaskee af sin Liighed efter een Spaan *Angl.* a Spoon.

Sponossen, *adverb.* uforvarendes, ubetænkt ut. Han kom sponossen i den Gierning. hinc. Sponossenheit, f. m. Uagtsomhed.

Sporen, *f. m.* Halen af en Fisk.

Sprake, *f. m.* Enebær-Træ.

Spræg *adj.* rask, hurtig.

Spriona, *verb.* at stirre og see stivt paa en Ting.

Stabur, *f. m.* Fadebur. Huus hvor man giemmer Mad-Vahre. Det bygges for sig selv paa Stotter opløftet fra Jorden, deels for Torhed, deels for Sikkerhed mod Rotter og Muus.

Stævæ, *verb.* at siunge, qvæde Viiser. hinc Stæf, en Sang.

Stak, *f. m.* et Skiort.

Stamp, *f. m.* en Vandballe *κάμπος*, urna amphora.

Stie,

Stie, *verb.* at rygte, foere Creaturene.

Stie, *f. m.* Syssel og smaa Gierning i Huuset.

Stiække, *f. m.* en Lyse-Stage.

Stoæ, *f. m.* Baad-Sted, Pram-Sted, hvor man legger til Lands.

Strokke, *f. m.* et Kar at giemme Korn eller Meel udi.

Stry, *f. m.* Blaar. Stry-Garn, Blaargarn.

Stump, *f. n.* Det Brød som bages i Ovnen, saavidt det settes imod Nordmandens Fladbrød.

Stupning, *f. m.* Hastig Andfald, paroxysmus, bruges om Sygdom, Regn, Vind eller deslige Stob-Regn kommer maaskee deraf.

Styving vel Styvings-Gut, *f. m* en Dreng paa 12 à 13 Aar.

Stöe, *adj.* Trofast tilforladelig. En Stöe-Hest.

Stör, *adj.* Tung, ubeqvem.

Stöt-tænkt, *adj.* af liden Eftertanke.

Sutre, *verb.* at klynke, item. gaae sagtmodig og seendrægtig forte a germ. zaudern.

Svaleblie, *adj.* den som er lystig og snaksom.

Maaske det Ord, Husvale, qvasi giøre Luft og Lindring for den Heede der kand være i Menneskets Hue og Sind, stemmer overeens hermed.

T.

Taage, *s. m.* et Oste-Kar.

Taaste, *s. m.* en Kramsfugl.

Tæfer, *s. m.* et Slags Skoe uden Hæle.

Tærge, *verb.* at opirre. dan. Tirre, τείχω, vexo, infesto.

Takke, *s. m.* den runde Plade af Jern, hvorpaa Fladbrød bages.

Takie, *adverb.* Stedse, altiid.

Tanke, *s. m.* en stor Øl-Kande.

Tara, *s. m.* et Slags Tang eller Hav-Græs med meget brede Blade, under hvilke Hummeren, som lever deraf, staaer og fedes, men fanges i saadan Mængde, at mange hele Skibs-Ladninger af dem allene føres om Foraaret til Hol- og Engeland i Hummer-Byser, det er, Skibe, hvis adskilte underste Deel er gandske aaben eller giennemboret, paa det at Hummeren ikke skal døe underveys.

Tein, *f. n.* et Brad-Spid af Træ, som ikke maa komme Ilden for nær.

Teine, *f. m.* Kurv, Aale-Teine, Aale-Kurv forte a τείνω, tendo. sc. capiendis angvillis obtenditur dan. en Aalegaard.

Teledraab, *f. m.* een Huys-Egle, som henger ved Taget.

Tenn, *f. m.* et Slags smaa Strandmaager med store Vinger og liden Krop.

Timler, *f. m.* Skagler som Hesten gaae i.

Tinde, *f. m.* Flinte-Steenen paa en Bøsse.

Tinne, *verb.* at giøre reen og klar.

Tisser, *f. m.* Qvinde-Bryster. τιτθός, mamilla, germ. infer. Titte.

Tiur, *f. m.* en kostelig Skovfugl næsten saa stor som en Ørn eller Kalekutisk Hane. Hannen er sort og Hunnen graae. De skiule sig i Furre-Træ og lever af dens Bark. Naar de vel steges er deres Kiød velsmagende

Tindved, *f. m.* et Slags Torn, kaldes spina Christi.

Tiögaang, *f. m.* Bugløb φθείρομαι, corrumpor, labefactor.

Tiöke, *verb.* giøre Fortred, antaste. διώκω, perseqvor.

Tiôn, *f. m.* et almindeligt Giemmested for adskillig Uryd i Huuset.

Tiple-Baand, *f. m.* Qvindernes Flette-Baand..

Tötte, *f. f.* Skields-Ord om et gemeent og næseviis Qvind-Menneske.

Toft, *f. m.* en Bygge-Plads som man setter Huus paa τόπος, locus.

Toka, *f. m.* Fiskens Gane, kaldes ogsaa *Totten.*

Töileg, *adj.* vakker, lystig, deylig, hvilket sidste Ord er maaskee det samme.

Toin, *f. m.* Fordervelse, saa og Toind, fordervet.

Tordivel, *f. m.* en Skarnbasse.

Torf, *f. m.* Nødtørftighed. germ. **darben/ dürftig.**

Tougre, *verb.* Forgiøre, forhexe. forte idem ac germ. **zaubern/ Towern betowern.**

Tous, *f. f.* en Pige. Er intet Skieldsord, saa-

som det Danske Ord Tøs. hinc Touse-Kiæring i. e. en gammel Pige, som umiddelbar er bleven Kiærling og ikke haver været Kone.

Traatte, *verb.* at formaae, item, taale fordrage. e. gr. Hvor langt traatter du Jernet. Det Ordsprog har Bonden til overs fra fordum Tiid, da man spendte Belte og toeg Aftale om hvor dybt der skulde stinges med Kniven. *T*raatte heder ogsaa Taalmodighed.

Tremænning, *f. m.* Nest-Søskende-Barn, eller den som er os beslegtet i tredie Leed. Han er Tremænning til mig.

Tripse, *f. m.* en gammel Klud, som duer intet, metaphorice en Skarns Qvinde. τρίψις, tritus.

Trolk, *f. m.* en Froe eller Padde, maaskee af det Tydske Frosch.

Trov, *f. m.* de Bord eller Bredder, som legges til Tag paa Bonder-Huuse og overdrages først med Rever i. e. Birke-Bark, dernæst overlegges med Jord, et par Fingre tyk, saa at derpaa groer Græs, ja end ogsaa smaa Træer.

Trove, *f. m.* En Mede-Stang til at angle med.

Tryd,

Tryck, *adj.* Fattig, trængende.

Trye, *f. m.* et Stykke træ rundt og stort som Bunden af en halv Tønde, hvilket man setter under Foden, naar der er falden dyb Snee, for at ikke siunke need. Til Fields bruge Reysende det ogsaa under Hestenes Fødder.

Tryna-miöl, *f. m.* Snus-Tobak. quasi Føde for Næsen, er en Bonde-Artighed.

Tunn, *adverb.* Omkring, runden om. hinc. Tunn-Soet, i. e. vertigo, Svimmel i Hovedet som synes at gaae runden om.

Tust, *f. m.* en Plejel at tærske Korn med, hvilken her bruges langt kortere end i Danmark og udretter langt mindre.

Tuun, *f. m.* Gaard, Boelig, Tilholds Sted. ejusd. orig. cum *Angl.* Toun. hinc. compos. *Tuun*-Træ, i. e. Træ som voxer i Gaards-Rummet eller nær ved Huuset. *Tuun*-Fugl i. e. den Fugl der holder sig til Huuset, saasom Skaden og Svalen. Tuun-Skaal, Afskeeds Skaal, som skal drikkes i Gaarden. *Tuun*-Kart i. e. Nisse, Gaarboe, eller den indbildte Trold, som fordum meentes at have sin Omgængelse i Bondens Gaard og

Stald,

Stald, hvor han skulde see Qvæget til gode og derfor fik sit Mad-Offer, særdeles en Potte Grød paa visse Aftener.

Tvaarre, *f. m.* en Pind til at røre Meelgrød med. a *Dan.* at tvære, jevne.

Ty, *adj.* Mild, venlig, beleven.

Tykken, *adj.* Fortrydelig, stødt for Hovedet.

V.

Vaatte, *verb.* Agte, skiøtte om.

Vælt, *adj.* vemmeligt, qvod vomitum movet.

Vær-Fader, *f. m.* Svigerfader. sic: *Vær-*Moder, *Vær-*Broder, Vær-Syster.

Valrov, *f. n.* det Rov som begaaes paa dræbt Mands Klæder, Vaaben eller andet der hos ham findes. See Norske Lov pag. 999. *V*al eller Vall er i vort gamle Sprog Drab eller voldsom Død unde Val-Plads, Vall-halla, Vallkyrine.

Vampe, *f. m.* en Bonde-Kiortel eller Trøye noget kortere end en Kofte.

Van, vanne *adj.* vanskelig.

Vandel, *s. m.* Den Deel af Høe eller Foder, som Creaturet afspiises med paa eengang.

Vanse, *verb.* løbe omkring fra Sted til Sted.

Vanvyrd, *adj.* vurderet eller taxeret alt for ringe.

Vasdrag, *s. n.* Vandets, særdeles Elvernes Hielp i at udskibe Tømmer og andet.

Vase, *verb.* at sladre. βάζω, loqvor.

Vedde-Leyen, *s. m.* en ung Biørn som har ikkuns en Vinter ligget i Hie.

Veddrue, *s. m.* Lyst, Glæde og Gammen.

Veen, *adj.* vakker, deylig. Vi sige Ven, Venne-Viv, Venne Møe, Venneste.

Veslinger, *s. m.* Nogle brede Baand, som 5 à 6 gange svøbes om Haand-Leddet og Pulsen til Varme og Styrke. En fremmed maatte snart ansee dem for noget saadant som Jødernes Andagts-Baand kaldede *Tvillim*-Jad. Den Norske Bonde bruger dem daglig.

Veitkop, *s. m.* Alle Slags Vildt, Fugle,

Ha-

Harer, Hiorte ꝛc. idem ac germ. Weyd-werk/ unde Weyd-Mann/ Weyd-Messer.

Ve-ora, *f. m.* de Ord som af Overtroende bruges til at læse Sygdomme bort med.

Velfards-Fiölæ, *f. m.* Roeret paa et Skib, hvis Velfærd henger af dets Styrelse.

Vesle, *adj.* liden, ringe.

Vet, five Vat, *f. m.* Vante, uden Handske.

Vette, *adverb.* noget lidet, lita vette, inte vette, slet intet.

Veyr-Brigd, *f. n.* foranderligt, ustadigt Veyr.

Vey-Velde, *f. m.* den Magt man bruger paa sin retfærdige Reyse, var det end Mord til Nødverge.

Vinebær, *f. m.* Ribs.

Vone, *verb.* Tænke, meene, formode. germ. Wähnen/ Wahn. At gaae paa Vone. i. e paa det uvisse. At tage Vone-Skrifte, siges om en Kones Skriftemaal, naar hun ey veed sig Dag, men venter snart at giore Barsel.

Völe, *verb.* Forbedre, hielpe, bære Omsorg for e. g. at völe om sit Huus, sine Klæder &c.

Vund, vunæ *adj.* vòveligt, farligt.

Vust, *adverb.* neppelig.

U.

Ubagelig, *adverb.* langt af Veyen.

Ubeister, *s. m.* Skadelige Dyr, som Ulve, Biørne &c.

Ubindsom, *adj.* uvillig til at bønhøre den Bedende.

Ufs, *s. m.* en Mængde, stor Hob.

Ufyse *adj.* siges om Veyret, naar det er koldt, vaadt og ubehageligt. φυσάω, flo, inflo.

Utifra, *adj.* udvalt, excellent, overmaade ut. Han er en utifra Mand.

Uvede, *s. m.* Besvimelse, Daanelse.

Uvin, *s. m.* Hugen eller Drøblen i Menneskets Hals.

Uvörn, *adj.* Skiødesløs, ureenlig, item sladderagtig.

Uur, *f. m.* en Samling af store Steene, blant hvilke Dyrene have Skiul og Tilhold, findes i sær hvor et steilt Field er udskredet og har slaget sig med Magt i mange maadelige Stykker, saa kantede som Glas, ofte liggende mod hverandre i saadan correspondence at man af Kanternes Liighed seer den forrige Sammenhæng. Udi Hougs Field 3 Mile fra Bergen har for en Snees Aar siden, tildraget sig den underlige Hendelse, at en Mand, som stoed under Fieldet da noget derfra skreed ud, blev indelukt i denne Uur ligesom i en Hvelving, men urørt og ubeskadet i nogle Uger, da hans Venner, som for Steenenes Storhed ikke kunde hielpe ham anderledes, rakte ham Mad og Drikke igiennem Aabningen. Omsider sank Steenene nærmere tilsammen og knusede ham.

Y.

Ymyst, *adverb.* Fra og til, stundum saa, stundum anderledes, ἀμοιβῇ, sine clausula.

For-

Fortegnelse
Over
De udi Bergens-Stift forefaldende extra-ordinaire Døbe-Navne.

Mands-Navne.	Qvinde Navne.
A.	A.
Aadne	Aagaatthe
Aad	Aalheit
Aagne	Aamunda
Alf	Aaney
Alval	Aarlog
Ambiörn	Aaſe
Andor	Aaſte
Anfind	Abelu
Anved	Allegunda
Arngrim	Angunda
Asbiörn	Angier
Aslak	Anfri
Askild	Askier
Asſur	Aſeli
Asgout	Aſtri
Augrim	Asbiör.
Audin	
Avne.	

Mænds Navne.	Qvinde Navne.
B.	**B.**
Baar	Begga
Bagge	Blanseflor
Baste	Borelle
Beje	Borgele
Berge	Borne
Bersven	Boville
Biörn	Brynilde
Biõdne	Brytheve.
Bodva	
Bobel	
Bodvehr	
Bothold	
Börge.	
C.	**C.**
Christbôrn	Christbiör
	Cygnie.

Det er at agte, at hvor Bonden har kaldet Biörnen op, da siger de om en Mand *Biörn*, men om en Qvinde *Biör*.

Mænds Navne.	Qvinde Navne.
D.	**D.**
Dag	Domille.
Dagfind	Dordi
Diis	Durdei

Mænds Navne.	Qvinde Navne.
Dognald	Dönoth.
Dreng	
Dødvik.	
E.	E.
Ediis	Ebbiche
Eimund	Eddi
Einar	Eldri
Eileph	Engemaal
Ellend	Engelef
Engel	Epsi.
Evind.	
F.	F.
Farteen	Femja.
Find	
Finkield	
Findved	
Frie	
Fuse.	
G.	G.
Garbrand	Gauke
Gaute	Gier
Gebus	Gietlov
Germund	Gislou
Gitle	Gisla
Gjur	Giæsle

Mænds Navne.	Qvinde Navne.
Gia[illegible]	Giòran
Gierulf	Groe
Godvin	Gudbiòr
Gousver	Gudve
Grib	Gulov
Grim	Gundbiòr
Gudbrand	Gunvor
Gudleik	Guro
Gullouk	Gyri
Guttorm.	Gòa
	Gòde.
H.	H.
Haaver	Hakatle
Haktor	Halbiòr
Hald	Haldis
Halſtein	Haltrie
Haldkiel	Haljer
Halgrim	Halſtri
Harvig	Harmeke
Hav	Helge
Hellje	Hella
Herbor	Herbor
Herbiòrn	Hillegunda
Herbrand	Hilla
Herlaug	Hougne
Hermund	

Tryck, *adj.* Fattig, trængende.

Trye, *f. m.* et Stykke træ rundt og stort som Bunden af en halv Tønde, hvilket man setter under Foden, naar der er falden dyb Snee, for at ikke siunke need. Til Fields bruge Reysende det ogsaa under Hestenes Fødder.

Tryna-miöl, *f. m.* Snus-Tobak. qvasi Føde for Næsen, er en Bonde-Artighed.

Tunn, *adverb.* Omkring, runden om. hinc. Tunn-Soet. i. e. vertigo, Svimmel i Hovedet som synes at gaae runden om.

Tust, *f. m.* en Plegel at tærske Korn med, hvilken her bruges langt kortere end i Danmark og udretter langt mindre.

Tuun, *f. m.* Gaard, Boelig, Tilholds Sted. ejusd. orig. cum *Angl.* *Toun*. hinc. compos. *Tuun*-Træ, i. e. Træ som voxer i Gaards-Rummet eller nær ved Huuset. *Tuun*-Fugl i. e. den Fugl der holder sig til Huuset, saasom Skaden og Svalen. Tuun-Skaal, Afskeeds Skaal, som skal drikkes i Gaarden. *Tuun*-Kart i. e. Nisse, Gaarboe, eller den indbildte Trold, som fordum meentes at have sin Omgængelse i Bondens Gaard og

Stald,

Stald, hvor han skulde see Qvæget til gode og derfor fik sit Mad-Offer, særdeles en Potte Grød paa visse Aftener.

Tvaarre, f. m. en Pind til at røre Meelgrød med. a *Dan.* at tvære, jevne.

Ty, adj. Mild, venlig, beleven.

Tykken, adj. Fortrydelig, stødt for Hovedet.

V.

Vaatte, *verb.* Agte, skiøtte om.

Vælt, *adj.* vemmeligt, qvod vomitum movet.

Vær-Fader, *f. m.* Sviger-Fader. sic. *Vær*-Moder, *Vær*-Broder, Vær-Syster.

Valrov, *f. n.* det Rov som begaaes paa dræbt Mands Klæder, Vaaben eller andet der hos ham findes. See Norske Lov pag. 999. *V*al eller Vall er i vort gamle Sprog Drab eller volsom Død unde Val-Plads/ Vallhalla/ Vallkyriur.

Vampe, *f. m.* en Bonde-Kiortel eller Troye noget kortere end en Kofte.

Van, vanne *adj.* vanskelig.

Vandel, *s. m.* Den Deel af Hoe eller Foder, som Creaturet afspiises med paa eengang.

Vanse, *verb.* løbe omkring fra Sted til Sted.

Vanvyrd, *adj.* vurderet eller taxeret alt for ringe.

Vasdrag, *s. n.* Vandets, særdeles Elvernes Hielp i at udskibe Tommer og andet.

Vase, *verb.* at sladre. βάζω, loqvor.

Vedde-Leyen, *s. m.* en ung Biorn som har ikkuns en Vinter ligget i Hie.

Veddrue, *s. m.* Lyst, Glæde og Gammen.

Veen, *adj.* vakker, deylig. Vi sige Ven, Venne-Viv, Venne Møe, Venneste.

Veslinger, *s. m.* Nogle brede Baand, som 5 à 6 gange svøbes om Haand-Leddet og Pulsen til Varme og Styrke. En fremmer maatte snart ansee dem for noget saadant som Jødernes Andagts-Baand kaldede *Tvillim-Jad.* Den Norske Bonde bruger dem daglig.

Veilkop, *s. m.* Alle Slags Vildt, Fugle, Ha-

Harer, Hiorte ꝛc. idem ac germ. Weyd-werk/ unde Weyd-Mann/ Weyd-Messer.

Ve-ora, *f. m.* de Ord som af Overtroende bruges til at læse Sygdomme bort med.

Velfards-Fiölæ, *f. m.* Roeret paa et Skib, hvis Velfærd henger af dets Styrelse.

Vesle, *adj.* liden, ringe.

Vet; five Vat, *f. m.* Vante, uden Handske.

Vette, *adverb.* noget lidet, lita vette, inte vette, slet intet.

Veyr-Brigd, *f. n.* foranderligt, ustadigt Veyr.

Vey-Velde, *f. m.* den Magt man bruger paa sin retfærdige Reyse, var det end Mord til Nødverge.

Vinebær, *f. m.* Ribs.

Vone, *verb.* Tænke, meene, formode. germ. Wähnen/ Wahn. At gaae paa Vone, i. e. paa det uvisse. At tage Vone-Skrifte, siges om en Kones Skriftemaal, naar hun ey veed sig Dag, men venter snart at giøre Barsel.

Völe,

Völe, *verb.* Forbedre, hielpe, bære Omsorg for e. g. at vôle om sit Huus, sine Klæder &c.

Vund, vunæ *adj.* vovelig, farligt.

Vust, *adverb.* neppelig.

U.

Ubagelig, *adverb.* langt af Veyen.

Ubeister, *s. m.* Skadelige Dyr, som Ulve, Biorne &c.

Ubindsom, *adj.* uvillig til at benhøre den Bedende.

Ufs, *s. m.* en Mængde, stor Hob.

Ufyse *adj.* siges om Veyret, naar det er koldt, vaadt og ubehageligt. Φυράω, flo, inflo.

Uéifra, *adj.* udvalt, excellent, overmaade ut. Hauder en utifra Mand.

Uvede, *s. m.* Besvimelse, Daanelse.

Uvin, *s. m.* Hugen eller Drobleu i Menneskets Hals.

Uvörn, *adj.* Skiødesløs, ureenlig, item sladderagtig.

Uur, *f. m.* en Samling af store Steene, blant hvilke Dyrene have Skiul og Tilhold, findes i sær hvor et steilt Field er udskredet og har slaget sig med Magt i mange maadelige Stykker, saa kantede som Glas, ofte liggende mod hverandre i saadan correspondence at man af Kanternes Liighed seer den forrige Sammenhæng. Udi Hougs Field 3 Mile fra Bergen har for en Snees Aar siden, tildraget sig den underlige Hendelse, at en Mand, som stoed under Fieldet da noget derfra skreed ud, blev indelukt i denne Uur ligesom i en Hvelving, men urørt og ubeskadet i nogle Uger, da hans Venner, som for Steenenes Storhed ikke kunde hielpe ham anderledes, rakte ham Mad og Drikke igiennem Aabningen. Omsider sank Steenene nærmere tilsammen og knuste ham.

Y.

Ymyst, *adverb.* Fra og til, stundum saa, stundum anderledes, ἀμοιβῆ, sine clausula.

For-

Fortegnelse
Over
De udi Bergens-Stift forefaldende extra-ordinaire Døbe-Navne.

Mands-Navne.	Qvinde Navne.
A.	A.
Aadne	Aagaatthe
Aad	Aalheit
Aagne	Aamunda
Alf	Aaney
Alvaf	Aarlog
Ambiörn	Aase
Andor	Aaste
Anfind	Abelu
Anved	Allegunda
Arngrim	Angunda
Asbiörn	Angier
Aslak	Anfri
Askild	Askier
Asfur	Aseli
Asgout	Astri
Augrim	Asbiör.
Audin	
Avne.	

Mænds Navne.	Qvinde Navne.
B.	B.
Baar	Begga
Bagge	Blanſeflor
Baſte	Borelle
Beje	Borgele
Berge	Borne
Berſven	Boville
Biörn	Brynilde
Biõdne	Brytheve.
Bodva	
Bobel	
Bodvehr	
Bothold	
Börge.	
C.	C.
Chriſtbôrn	Chriſtbiör
Det er at agte, at hvor Bonden har kaldet Biør-nen op, da ſiger de om en Mand *Biõrn*, men om en Qvinde *Biõr*.	Cygnie.
D.	D.
Dag	Domille,
Dagfind	Dordi
Diis	Durdei

Mænds Navne.	Qvinde Navne.
Dognald	Dönoth.
Dreng	
Dódvik.	
E.	E.
Ediis	Ebbiche
Eimund	Eddi
Einar	Eldri
Eileph	Engemaal
Ellend	Engelef
Engel	Epsi.
Evind.	
F.	F.
Farteen	Femja.
Find	
Finkield	
Findved	
Frie	
Fuse.	
G.	G.
Garbrand	Gauke
Gaute	Gier
Gebus	Gietlov
Germund	Gislou
Gitle	Gisla
Gjur	Giæsse

Giæst

Mænds Navne.	Qvinde Navne.
Giaſt	Giðran
Gierulf	Groe
Godvin	Gudbiðr
Gousver	Gudve
Grib	Gulov
Grim	Gundbiðr
Gudbrand	Gunvor
Gudleik	Guro
Gullouk	Gyri
Guttorm.	Gða
	Gðde.
H.	**H.**
Haaver	Hakatle
Haktor	Halbiðr
Hald	Haldis
Halſtein	Haltrie
Haldkiel	Haljer
Halgrim	Halſtri
Harvig	Harmeke
Hav	Helge
Hellje	Hella
Herbor	Herbor
Herbiðrn	Hillegunda
Herbrand	Hilla
Herlaug	Hougne
Hermund	

Mænds Navne.	Qvinde Navne.
Heiur	
Hougne.	
I.	I.
Iymmer	*Ina*
Iyſtein.	*Inde*
	Inge
	Ingager
	Ingegier
	Ingeleu
	Ingri
	Jorrond
	Iſa
	Jytta.
K.	K.
Kaare	*Katlag.*
Kaſtel	
kettel	
kield	
kiølf	
kiøſtel	
L.	L.
Lage	Live.
Laſſe	
Leon	
Levor	
Lro.	

Mænds Navne.	Qvinde Navne.
M.	**M.**
*M*aar	Maael
Magne	Majela
*M*arqvar.	*M*alli
	*M*eli
	Milde
	*M*ildri
	Mirio
	*M*odesta
	Molfri.
N.	**N.**
Narve.	
O.	**O.**
Odde	Olog
Odgier	Onne
Olmoe	
Olver	
Orm	
Oud eller Oudi.	
P.	**P.**
Palme.	
R.	**R.**
Raamund	*R*angeld
Randmøe	*R*annej

Mænds Navne.	Qvinde Navne.
Regel	Ratlæ
Rejer	Rejen
Ribech	Rosmuenda.
Rikholt	
Roal	
Rovar	
Rôch.	
S.	S.
Salve	Salmôy
Skak	Siktru
Skule	Sigvor
Sefind	Siovor
Sefre	Solve
Sigtus	Stenanne
Sigval	Stenor
Sioval	Stenvor
Snarre	Sygni
Stener	Sôlvey.
Stengrim	
Steina	
Stig	
Svale	
Svenke	
Sverkel	
Sæbiôrn	
Sævald	
Sôlvfest.	

Mænds Navne.	Qvinde Navne.
T.	T.
Taalmod	Taarn
Tiæran	Thorilda
Timand	Todni
Tollen	Torbiör
Tolioth	Torgier
Torfind	Targunna
Torgierd	Trin
Torgrim	Turi
Torgis	Thyri
Torgyls	
Tormod	
Tormund	
Troe	
Truge	
Tue.	
U.	U.
Udmund	Udbiör
Ulve.	Udna
	Udve
	Uloug
	Ulvele
	Unni
W.	W.
Wesle	Walmē
Wesle	Walgiær

Mænds Navne.	Qvinde Navne.
*W*emmen	Wendel.
wemund	
werald	
wermund	
werner	
wernik	
wiking	
wiglik	
*W*illeich	
wogn.	
Y.	
Ydstein.	
Z.	
Zondre	
Æ.	Æ.
Ædel.	Ædele.
Ø.	
Øjel	
Ølvar	
Ørie	
Øven.	

